

СТАРИ ОСИГУРАНИЦИ

ГОДИНА XLI • БРОЈ 17 • БЕОГРАД, 15. СЕПТЕМБАР 2009. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО • БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

Укидање једне од последњих привилегија

Биће и за иће и за пиће

После тврдње да су
пензионери премлади

**ДА ЛИ ЋЕ И ЖЕНЕ
У ПЕНЗИЈУ ТЕК СА 65**

Подсетник за кориснике
породичних пензија

**ПОТВРДЕ ШКОЛА
И ФАКУЛТЕТА**

Драгоцени сарадници
у помоћи невољницима

**СТАРИ ПОМАЖУ
СТАРИМА**

Ко боље брине о
будућим пензионерима

**УЗДАЊЕ У СЕ
ИЛИ У ДРЖАВУ**

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

СТРУКТУРА КОРИСНИКА ИНВАЛИДСКЕ ПЕНЗИЈЕ
ПРЕМА ГОДИНАМА СТАЖА И ПРОСЕЧАН ИЗНОС ПЕНЗИЈЕ
У ДЕЦЕМБРУ 2008. ГОДИНЕ (пољопривредници)

МУШКАРЦИ		ЖЕНЕ		
Просечна пензија	%	Године стажа	%	Просечна пензија
8.990	15	Просек пензије и стажа свих	14	8.768
		Преко 40		
		40		
31.255		39		
	0,06	38		
14.456	0,08	37		
19.814	0,03	36		
17.093	0,09	35		
15.661	0,08	34	0,02	13.936
17.453	0,19	33	0,03	8.601
17.380	0,20	32	0,03	16.078
15.673	0,28	31	0,03	22.860
15.393	0,48	30	0,02	17.368
13.655	2,62	25-29	0,42	10.311
9.396	9,55	20-24	5,59	9.247
8.633	39,48	15-19	34,63	9.148
8.549	37,86	10-14	50,44	8.412
9.097	7,81	5-9	8,33	8.823
10.960	1,18	до 4	0,45	8.872

ПОСЛЕ ТВРДЊЕ ДА СУ ПЕНЗИОНЕРИ У СРБИЈИ ПРЕМЛАДИ

Да ли ће и жене радити до 65

Иако дуговечнија и тобож привилегованија ранијим одласком у пензију, просечна пензионерка пензију ужива до 75 година старости, исто као и пензионер мушкарац, а поштара ишчекује свега две године дуже

Кoliko смо стрепели, још смо добро прошли. После одласка мисије ММФ-а, у Србији су остале бар две добре вести: пензије се неће снижавати и – засад ће се сигурно укинути само превремене пензије. Ова друга вест добра је ако ни због чега другог оно зато што – превремене пензије у Србији не постоје већ 12 година.

Та чињеница, уједно, показује и како се, нажалост,

ме терен“: послодавци отпуштају јер им је тешко, влада зато што мора, тек – идуће године ће, најављују апокалиптично, бити више пензионера него запослених; из буџета се за пензије издвојило више него што је приходовано од свих приватизација (којима, јелте, баш и можемо да се дичимо), а ускоро ће држава морати да покрива чак половину новца потребног за исплату садашњих пензионера.

✓ **Према подацима Фонда ПИО, марта ове године у категорији запослених било је евидентирано 2,2 милиона осигураника, а према подацима Завода за статистику, у Србији је 1,8 милиона запослених**

у Србији разговара о пензијском систему и његовој, неспорно, неминовној реформи: одокативно, без дубљих анализа, па чак и уз погрешно навођење постојећег стања.

Штавише, утисак је, не први пут, да се стиже са унапред смишљеним решењима, чак и без много интересовања да ли овдашњи живот може да се уклопи у њих.

А ту су, неминовно, и домаћи економисти, експерти опште праксе, да „припре-

Обрни-окрени, криви су они који су деценијама уназад слати у пензију да би тадашњој власти и привреди било лакше, а чији су ниски приходи превелик терет за садашњу државу и привреду. Пошто, наравно, не могу да буду криви послодавци који не плаћају доприносе ни за легално уполсене а камоли и за оних још бар 200-300 хиљада радника „на црно“.

Још мање би се могли кривити тренутно запослени који ће, по свему судећи,

радити до краја живота па им је најмање важно што их послодавац поткрада плаћајући им доприносе на минималну зараду, или ни то.

Седокоси међу њима, први ће, сва је прилика, бити

жртве реформе која, опет не први пут, креће од крова: старосна граница за пензионисање, која се иначе већ сваке године помера нависе за по шест месеци да би, по садашњем закону, жене

ГЛАС
ОСИГУРАНИКА

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР: Слободан Здравковић. **ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Славица Чедић.

РЕДАКЦИЈА: Булевар уметности бр. 10, 11070 Београд, e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ: 011/2017-437 факс: 2017-418

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад, **ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Ика Митровић, 021/487-7789, факс: 021/6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs

ШТАМПА: ЈП Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ: 011/2017-438

Рукописи и фотографије се не враћају **Електронско издање:** www.pio.rs/glas osiguranika

Земља	Очекивани животни век		Стар. гран. за пензионисање		Превремена пензија		БДП по стан. (USD)
	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	
Албанија	73.4	79.7	65	60	с	с	5.316
Андора	80.6	86.6	65	65	с	с	38.800
Аустрија	76.9	82.6	65	60	62	57.5	33.700
Белорусија	63.1	75.2	60	55	с	с	7.918
Белгија	76.5	82.3	65	64	60	60	32.119
Бугарска	69.5	76.7	63	59.5	с	с	9.032
Хрватска	72.3	79.2	65	60	60	55	13.042
Кипар	76.5	81.6	65	65	63	63	22.699
Чешка	73.4	79.5	61.83	56.33	58.83	53.33	20.538
Данска	76.0	80.6	65	65	60	60	33.973
Естонија	65.9	76.8	63	60.5	60	57.5	15.478
Финска	76.1	82.4	65	65	62	62	32.153
Француска	77.1	84.1	60	60	с	с	30.386
Немачка	76.5	82.1	65	65	63	63	29.461
Грчка	77.1	81.9	65	60	60	55	23.381
Мађарска	69.2	77.4	62	61*	с	с	17.887
Исланд	80.2	83.3	67	67	65	65	36.510
Ирска	76.5	81.4	65	65	с	с	38.505
Италија	77.5	83.5	65	60	с	с	28.529
Летонија	67.3	77.7	62	61.5	60	59.5	13.646
Лихтенштајн	76.4	83.5	64	63	60	60	25.000
Литванија	67.5	78.3	62.5	60	57.5	55	14.494
Луксембург	75.7	81.6	65	65	60	60	60.228
Малта	77.3	81.4	61	60	с	с	19.189
Молдавија	65.1	72.5	62	57	с	с	2.100
Монако	76.1	83.9	65	65	60	60	30.000
Холандија	77.5	81.9	65	65	с	с	32.684
Норвешка	77.8	82.5	67	67	с	с	41.420
Пољска	71.3	79.8	65	60	с	с	13.847
Португалија	75.0	81.2	65	65	55	55	20.410
Румунија	69.0	76.1	63.25	58.25	58.25	53.3	9.060
Русија	59.0	72.6	60	55	с	с	10.845
Сан Марино	78.4	85.6	65	65	с	с	34.100
Србија	71.7	76.3	63.5	58.5	с	с	7.700
Словачка	70.7	78.5	62	56.75	60	54.75	15.871
Словенија	74.1	81.5	62.5**	60.5**	58	56.3	22.273
Шпанија	77.7	84.2	65	65	с	с	27.169
Шведска	78.7	83.0	65	65	61	61	32.525
Швајцарска	79.0	84.2	65	64	с	с	35.633
Украјина	62.1	73.8	60	55	с	с	6.848
Велика Британија	77.2	81.6	65	60	с	с	33.238
Аустралија	78.9	83.6	65	63	с	с	31.794
Канада	78.3	82.9	65	65	с	с	33.375
Јапан	79	86.1	65	65	60	60	31.267
Јужна Кореја	75	82.2	60	60	55	55	22.029
Нови Зеланд	78.2	82.2	65	65	с	с	24.996
САД	75.6	80.8	65.8	65.8	62	62	41.890

Извор: SSPTW: Еуро, 2008

с – земља нема превремено пензионисање, сем за специфичне групе, или информације нису доступне

* 62 ове године

** 61 за жене, 63 за мушкарце и најмање 20 год. стажа, а 63 и 65 уз најмање 15 год. стажа

у 2012. право на пензионисање стиче са 60, а мушкарци са 65 година, готово је већ виђена за поновно подизање. Нарочито за жене: њих, предлажу гласноговорници из ММФ-а, треба изједначити с мушкарцима и старосну границу за пензионисање и њима подићи обавезно бар на 65 година (ако не, за оба пола, на 70 година, што светски саветници такође сматрају упутним); ово стога јер жене, иначе, живе дуже, па, дакле, дуже и уживају пензију, а и готово свуда у

У 36 европских земаља животни век жена дужи је него у Србији, а чак у 23 најразвијеније државе оне ће доживети 80 и више година

свету доследно је (бар у овоме) примењена полна равноправност.

Тешко је спорити ове чињенице. Жене у Србији, заиста, живе дуже него мушкарци. Процењени животни век за њих је, према лањским подацима, 76 година, док је мушкарцима у изгледу да живе пет година краће. Према подацима УН из 2008, међутим, и једнима и другима предстоји и по неколико месеци дуже: мушкарцима 71,7, а женама 76,3 године живота (мада неки новији подаци указују да се животни век у Србији, чак, смањује што може да чуди само оне који нису упућени у то шта смо све преживели у последње две деценије).

Поређење с другима, међутим, свеједно делује обесхрабрујуће. У Европи, само у пет земаља наше сапатнице имају краће изгледе за будућност: у Молдавији, Русији, Украјини, Белорусији и Румунији. У чак 36 европских земаља жене живе дуже него у Србији, а у 23 најразвијеније, чији нам се у зору тако штедро нуде, оне ће живети пет и дуже година него Српкиње.

Жене у Андори, рецимо, надживеће нас и дуже од деценије. Па, лако је, онда, њима продужавати радни век до 65 година. Али, не само због тога. Подаци о богатству земље, виђени кроз бруто друштвени производ по глави становника, још су илустративнији. И ту је Србија, па и Српкиње у њој, три дну лествице: иза нас су само три земље – Молдавија, Албанија и Украјина. А зна се како је у богатим земљама: деца у вртићима или уз небиситерке, школарци пред кућом улазе у школске аутобусе и обедују у школи, бединерке сређују кућу, вешерај у подруму, а храна из микроталасне...

Чак и у тим земљама, уз све погодности и олакшице женама, израчунали су да би мајке, када би им

упркос ранијем пензионисању, пензију су користиле – свега две године дуже од мушких колега: у односу на

за развој економске науке (ФРЕН) с почетка године показало је да су пензије жена, „иако је пензијски си-

✓ **На крају 2008. пензију је, у категорији запослених, примало 547 жена старијих од 90 година, али су на исплатном списку Фонда ПИО исте старости била – 984 мушкарца**

се плаћао месечни труд као спремачицама, васпитачицама, куварицама, праљама, компјутерским радницама, психолозима, менаџерима, возачима и кућепазитељима – месечно зарађивале (у лањским ценама) више од 500.000 месечно!

А како је, тек, запосленим женама у Србији може се претпоставити и из податка да, иако дуговечније и тобож привилеговане ранијим одласком у пензију, оне живе – једнако као њихове мушке колеге!

Подаци фондовске статистике показују да су пензионерке које су преминуле у 2008, имале, у просеку, 75 година, исто колико и просечан пензионер мушкарац који је лане, неминовношћу биологије, престао да ужива пензију. Могло би се, истина, штошта закључивати и из чињенице да су пензионерке, упросечене, дакако, пре лањског упокојења, доживеле да (чак, рекли би белосветски експерти) 18 година с мање или више радости дочекују поштару. Али,

њихових 18, лане упокојени пензионисани мушкарци су на исплатном списку Фонда ПИО претходно били читавих – 16 година.

Али, и док ужива пензију, жена је неспорно мањи терет за фондовски и државни буџет. Пензионерке које су часно одрадиле пуних 35 година (и које су, јелте, садашњим законом привилеговане јер им се додаје пет година стажа) лане су имале просечну пензију 21.611 динара, то јест – безмало 27 одсто нижу од просечне пензије мушкараца пензионисаних с 40 година стажа. Чак и жене које су у пензију отишле са заиста одрађених 40 година стажа (јер су могле, а и сада могу, да продуже да раде до старости која је предвиђена и за мушкарце) имају 22 одсто ниже пензије од колега који су исто толико провели на радним местима пре пензионисања.

Једва да је другачије и код жена које су старост сачекале с мање стажа. Једно истраживање Фонда

стем уређен тако да их фаворизује, за скоро 20 одсто ниже од пензија мушкараца“. Ово је, наравно, последица лошијег позиционирања жена у свету рада који је још, као и свугде, мушки свет (па су они по правили на боље плаћеним радним местима), али се не треба надати скорим преокрету у корист жена. Ипак, упозоравајући је закључак истраживача ФРЕН-а:

– Без постојања заштитних норми за жене, односно додатка од 15 одсто стажа при обрачуна старосних пензија, разлика у пензијама између мушкараца и жена била би још већа – око 30 одсто.

Оно што је женски хендикеп, у предстојећим рачуницама могла би бити и предност, јесте да живе дуже, али је питање да ли за две године дужег уживања пензије наплате и приближно колико њихове мушке колеге у мање година, али са осетно дељим пензијским чековима.

У распламсалим новинским расправама о томе треба ли жене да остану „привилеговане“ или их треба и овде „частити“ тобожњом равноправношћу, брзоплети новинари прошлогодишњим подацима доказују да се и данас жене пензионишу и премладе и с премало стажа: просечна старосна пензионерка која је ово право стекла у 2008. имала је, наводе, свега 57 година старости и само 31 годину стажа.

Али, већ је добро знано умеће статистике: пошто је лане старосни услов за пензионисање био 58,5 година живота, јасно је да су овом просеку једнако кумовале оне с толико година живота и мало одрађених година, колико и њихове исписнице које су рано почеле да раде па су се у 2008. пензионисале с мање година живота, али с одрађених 35 година стажа. Бивало је, такође, година, 2002. на пример, да су те године пензионисане жене имале свега 50 година старости, али, чак и у просеку, по пуних 35 година стажа...

Судећи, међутим, по томе када се данас млади, па и жене, запошљавају, ова опасност од „прераног“ пензионисања с пуним стажом готово да ће у будућности бити елиминисана...

Славица Чедић

Извесне само промене, не и које

У овом тренутку још је прерано да се говори о томе да ли ће се грађаница за пензионисање повисити, за колико година и да ли ће се изједначити одлазак мушкараца и жена у пензију, рекао је др Јован Кркобабић, потпредседник владе, у суботњим „Вечерњим новостима“.

По његовим речима, чињеница да је Србија све „старија“ наводи на потребу да се ради дуже, али која ће решења предложити радна група, у којој су представници синдиката, послодаваца и државе, видеће се тек када она заврши анализу постојећег ПИО система и европских искустава и стандарда. „Наћи ће се најприхватљивија решења, све опције су још на столу, извесно је само да ће промена бити“, рекао је још др Кркобабић, наводећи да ће се предлог новог система наћи пред владом до краја године, а у парламенту почетком 2010.

Све субвенције пре сетве

Укупно 69.881 газдинство у Србији поднело је захтев за субвенцију од 12.000 динара по хектару и свима су та средства за репроматеријал у ратарској и повртарској производњи исплаћена 1. септембра.

Министар Саша Драгин истакао је да су, први пут од увођења субвенције по хектару, сви пољопривредници који су поднели захтев добили средства пре јесење сетве, у моменту када им је тај новац и најнеопходнији.

Како сазнајемо, у Министарству очекују нове захтеве, односно да ће ове године најмање 80.000 газдинстава остварити право на подстицајна средства за репроматеријал у ратарској и повртарској производњи. Досад, Министарство је исплатило и све захтеве за коришћење средстава за регресирање осигурања животиња, усева и плодова у 2009. години. Пошто је добијање подстицајних средстава условљено измиривањем прошлогодишњих и плаћањем овогодишњих доприноса за пензијско-инвалидско осигурање, у ресорном министарству процењују да је до сада близу 100.000 газдинстава, од укупно 366.000 регистрованих, измирило обавезе према Фонду ПИО.

„Дани повртарства“

Удружење произвођача поврћа и воћа „Банатска ленија“ у Кикинди организовало је прву привредну манифестацију „Дани повртарства“. У присуству стотинак произвођача, стручњака, представника ресора пољопривреде и локалне самоуправе, истакнуто је да један хектар пластеника може да оствари производњу вредну колико 150 хектара под пшеницом. Уз то, баштовани су запослени током целе године, а не повремено, сезонски.

Од петка трећа рата

Исплата овогодишње треће рате помоћи најугроженијим београдским пензионерима од 4.000 динара по чеће у петак, 18. септембра.

Право на помоћ имају пензионери са пребивалиштем на територији Београда чије пензије нису веће од 14.836 динара. До краја 2009. они могу да очекују

још једну рату, а са праксом овакве заштите најугроженијих старијих Београђана, према речима заменика градоначелника Милана Кркобабића, наставиће се и следеће године.

Трећу рату добиће 65.184 пензионера, за шта је из буџета Београда обезбеђено 260.736.000 динара.

Са Словенијом и у октобру

Министарство рада и социјалне политике Владе Републике Србије саопштило је да су у Љубљани почетком месеца, у трећој рунди преговора, делегације Владе Србије и Владе Републике Словеније, изузимајући једну спорну тачку, усагласиле комплетан текст споразума о социјалном осигурању. Из ресорног министарства

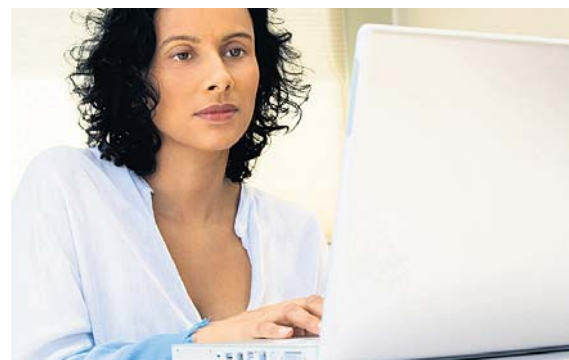
су изразили очекивање да ће спорна тачка (незванично се чуло да је реч о важењу будуће конвенције и на Космету) бити усаглашена на четвртој рунди преговора почетком октобра у Београду.

Тиме би се створили услови за потписивање конвенције између две земље што би омогућило остваривање права на пензију наших гра-

ђана који су део радног стажа остварили у Словенији, као и грађана Словеније који су део радног стажа остварили у Србији. Споразумом је такође предвиђен и реципроцитет приликом коришћења здравственог осигурања грађана двеју земаља, као и у остваривању права за случај незапослености, наведено је у саопштењу.

Необавештени, али равноправни

Дилеме везане за запошљавање, права у радном односу и у ПИО систему, грађани однедавно могу да покушају да разјасне уз помоћ правника и његових одговора на сајту Инфостуда, једног од најпосећенијих сајтова за запошљавање. Судаћи по првим питањима, грађани Србије најмање су информисани о правилима везаним за уговоре о раду (492 питања).

Релативно много (275) питања односи се и на плаћање доприноса за ПИО и права пензионисаних.

Најмање питања (79), бар засад, односи се на дискриминацију при запошљавању и на радном месту.

Из Резерве за народне кухиње

За Црвени крст Србије су, уз помоћ Министарства трговине, из Републичких робних резерви обезбеђене намирнице вредне 100 милиона динара. Оне су, одобрила је Републичка влада на седници 10. септембра, намењене исхрани социјално угрожених у народним кухињама.

Према процени Министарства рада и социјалне политике, у Србији од 60.000 до 80.000 људи живи испод линије сиромаштва.

За сада, ради 58 народних кухиња, а поднето је још девет захтева локалних самоуправа за овај вид помоћи социјално најугроженијима.

Милан Марковић, министар за државну управу и локалну самоуправу, најавио је да је у припреми план за решавање снабдевања народних кухиња у Србији чиме би тај проблем био системски решен на дужи рок.

Зоран Михајловић, Расим Љајић и Љубисав Орбовић

Закон до краја месеца

До краја месеца биће усвојен закон о повезивању радног стажа.

Ово је новинарима у Крагујевцу поновио Расим Љајић, министар рада и социјалне политике, после састанка са представницима синдиката „Заставе“, Шумадијског округа и Републичког већа Савеза самосталних синдиката.

Љајић је нагласио и да неће бити већих проблема за обезбеђење здравствене заштите радницима који до сада нису могли да овере књижице. Такође, најавио је да ће се о проблемима у предузећима разговарати са представницима радника и синдиката пре него што дође до штрајкова и протеста да би се

у тражењу решења искористиле све могућности преговора.

Министар Љајић је од пословодства фабрике „Застава камиони“ преузео једно од возила које је Министарство рада и социјалне политике наручило и уручио га крагујевачком Удружењу параплегичара и квадриплегичара „Шумадија“.

Нове технологије и нови радници

У претходне три године, откако је Извршно веће Војводине усвојило Стратегију технолошког развоја, у Покрајини је отворен 81 погон са новим технологијама и запослено 23.000 радника, чуло се на јавној расправи о „Нацрту стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије у периоду од 2009. до 2014. године“ у Новом Саду.

– Бруто домаћи производ, који обезбеђује квалитетан ниво живота, омогућиће привреда у којој је много више науке и технологије – нагласио је мр Божидар Ђелић, ресорни министар у Влади Србије, и најавио да је „један од циљева и да буџетска издвајања за ову област достигну један одсто БДП-а до 2014. године“.

Минималац и даље 15.138 динара

Влада Србије донела је одлуку да минимална зарада и у периоду јул–децембар износи 87 динара (нето) по радном часу, колика је била и у првој половини године.

Пошто представници синдиката и послодавца у Социјално-економском савету нису успели да се договоре о новој минималној цени рада (јер су први тражили да се у другом полугођу она повећа пет динара по радном часу, односно са 87 на 92 динара, управо због последица економске кризе по запослене, а други изри-

чито тврдили да би то додатно оптеретило привреду којој никад није било теже), одлуку је, по Зако-

ну о раду, донела Влада Србије. Минимална зарада, дакле, до краја године остаје 15.138 динара.

Исплата

Први августовски чек пензионерима из категорије запослених почео је да се исплаћује 10. септембра. Војни пензионери су први део августовских припадности почели да примају од 7. а пољопривредни од 5. септембра, док су бившим приватницима целе августовске пензије исплаћене 2. септембра.

Уплата из БиХ

На рачун Комерцијалне банке 8. септембра уплаћене су августовске припадности пензионерима који живе у Србији, а радни век, делом или у целости, одрадили су у Федерацији БиХ. За 7.544 пензионера уплаћено је укупно 929.364 евра, тако да просечан чек износи око 123 евра.

Лимит за адвокате

За предузетнике, осниваче привредног друштва, адвокате и остале приватнике, највиша основица на коју могу током септембра да плаћају 22-процентни допринос за пензијско и инвалидско осигурање износи 226.535 динара.

Цене расле, трошкови пали

Малопродајне цене у Србији у августу су, у просеку, порасле за 0,1 одсто у односу на јул, али су трошкови живота, према подацима Републичког завода за статистику, за исти проценат нижи него претходног месеца.

Вишим ценама кумовале су 0,4 одсто скупле услуге, индустријски и прехрамбени и непрехрамбени производи, али су пољопривредни производи, у срцу сезоне, појевтинили 6,5 процената – што је и допринело да августовски трошкови живота буду нижи од јулских.

Цене овог августа биле су 9,4 одсто више него истог лањског месеца, а 9,1 проценат су „побегле“ децембру 2008; трошкови живота за годину дана порасли су 7,9, а у односу на лањски децембар, по рачуници статистичара, виши су за 5,8 одсто.

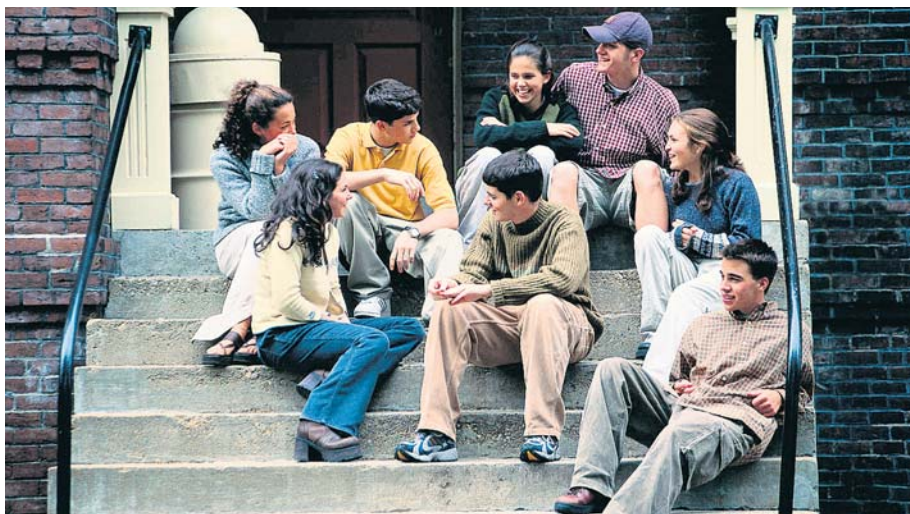
ВРЕМЕ ЗА ДОСТАВЉАЊЕ ШКОЛСКИХ ПОТВРДА КОРИСНИКА ПОРОДИЧНЕ ПЕНЗИЈЕ

Месец дана чекања, па прекид исплате

Небитно да ли је дете самофинансирајући школарац или на буџету, у државној или приватној школи и високообразовној установи, важно је да она ради уз одобрење надлежног министарства

Ученици и студенти који користе право на породичну пензију имају обавезу да током овог и наредног месеца Пензијском фонду доставе школске потврде ради продужетка права, односно исплаћивања породичне пензије. Ових дана је, због тога, нешто појачан прилив странака на шалтерима, али нема разлога за журбу и нервозу с обзиром на то да је корисницима дато довољно времена – средњошколцима до краја септембра, а студентима до краја октобра да доставе школске потврде преко шалтера исплатне службе Фонда.

Обавеза достављања школских потврда односи се на децу после навршених 15 година живота, којима право на породичну пензију припада до завршетка школовања, али најдуже до 20, 23 или 26 година живота, у зависности да ли похађају средњу, високу школу или факултет. Одељење за опште и финансијске послове РФ ПИО води рачуна о томе када дете навршава године живота до којих му припада право и о томе обавештава Одељење за пензијско-инвалидско осигурање ради доношења решења о престанку права на породичну пензију. Уколико дете не достави школску потврду, причекаће се још месец да-

на за евентуално њено касније достављање, а онда – исплата породичне пензије ће бити обустављена. Корисник ће бити обавештен да достави потврду јер ће се, у супротном, сматрати да је прекинуо школовање и донеће се решење о престанку права на породичну пензију.

Шта се дешава ако се дете – корисник породичне пензије, школује, али заборави или не достави на време школску потврду, па му се обустави исплата пензије? Односно, како може поново да се успостави исплата пензије ако по закону на њу није престало право – једно је од најчешћих питања. Одговор је једноставан: потребно је поднети нов захтев, али не за утврђивање права на породичну пензију (јер оно је већ утврђено ранијим решењем), већ за поновно успостављање исплате породичне пензије која је обустављена због недостављања школске потврде. С обзиром на то да за ту сврху нема предвиђених формулара, довољно је да се на обичном папиру наведе да се тражи исплата обустављене пензије и да се уз тај захтев достави одговарајућа потврда о школовању.

Иначе, захтев за поновно успостављање исплате пензије не под-

носи се на шалтеру исплате, као што је случај са достављањем потврда док траје нормална исплата, већ се подноси на пријемним шалтерима на којима се примају захтеви за старосну и породичну пензију. Фонд ће се о захтеву изјаснити решењем о успостави исплате породичне пензије од датума када је она обустављена, односно корисник неће бити кажњен што је пропустио или закаснио са достављањем потврде о школовању.

Друга честа дилема је да ли право на породичну пензију припада само деци која се школује на буџету или и тзв. самофинансирајућим студентима и да ли припада и онима који стичу образовање у приватним школама и факултетима. Законом је одређено да право припада свима једнако, под условом да похађају школу или факултет за које је Министарство просвете издало одобрење за остваривање програма образовања и васпитања. Фонд има списак установа чији рад је Министарство одобрило, тако да не постоји правна дилема око валидности школске потврде на основу које се утврђује и користи право на породичну пензију.

С. Марсенић

Годину дуже за војнике

Законом је прописано да детету на школовању припада право на породичну пензију најкасније до навршене 26. године живота. Међутим, за момке којима стигне позив за служење војног рока направљен је један уступак. Наиме, ако се војни рок служи у време трајања права на породичну пензију, право неће престати када се наврши 26, већ са напуњених 27 година живота.

Корисник пензије ће у том случају поднети посебан захтев Фонду којим ће затражити да му се продужи право на коришћење породичне пензије још годину дана после 26. рођендана. Уз захтев ће приложити и позив за служење војног рока.

МИНИСТАР НАЈАВИО НА „ДАНИМА ПОЉА“ НОВОСАДСКОГ ИНСТИТУТА ЗА РАТАРСТВО

Више новца за аграр

Слабија зарада од овогодишње летине отежала паорима уплату доприноса за пензијско-инвалидско осигурање

Саша Драгин, министар пољопривреде, најавио је да се у Влади Србије управо договарају о већем аграрном буџету за наредну годину.

– Очекујемо да ће део намењен пољопривреди бити знатно већи него ове кризне године и да ће сав новац ићи онима који цео свој радни век проводе у њивама и шталама јер је пољопривреда сламка спаса за нашу економију. Ове године једино аграр бележи раст и суфицит у размени с иностранством – рекао је Драгин на манифестацији „Дани поља кукуруза,

сунцокрета, соје, шећерне репе и сирка“, коју је почетком септембра организовао новосадски Институт за ратарство и повртарство на Римским шанчевима.

Да је недостатак новца у примарној пољопривредној производњи узрок многих невоља, илуструју и речи паора – посетилаца ове манифестације, који штеде где год могу, па чак и на сигурнијој старости, јер немају увек довољно пара да уплате доприносе за пензијско осигурање.

Бранислав Исаков из Меленаца, који са синовима обрађује око 60 хектара земље

(сеју пшеницу, кукуруз, сунцокрет и луцерку), каже:

– Синови су регистровали пољопривредно газдинство и засад уплаћују доприносе за ПИО, али не знам шта ће бити даље јер је код нас то неизвесно. „Производимо“ минус због ниске цене производа, а гледано из те перспективе пуно нам пара треба за уплату доприноса. Синови су изучили занате, али су се трајно определили за пољопривреду, ожењени су и имају породице, лањске године платили су 47.000 динара за пољопривредно пензијско осигурање, а ове године...

Јурај, од 74 године, и Јан Привизер, његов тридесетогодишњи син, из Кисача крај Новог Сада обрађују 80 јутара земље. Јурај је скоро деценију корисник пољопривредне пензије која данас износи 8.200 динара, па помало шеретски каже:

– Ако се много не троши, може се преживети и уз овакву пензију.

Његов син Јан се после студија одмах определио за рад у пољопривреди, реги-

стровао је газдинство, уплаћује редовно пензијски стаж и очекује да ће тако остварити и пензију. Међутим, ни они нису задовољни зародом од овогодишње летине, а старији Привизер очекује помоћ и од државе:

– Желео бих да буде онако како је Саша Драгин најавио када је ступио на положај, да сељаци добро живе од свог рада, јер сада много радимо, а мало нам остаје, уз много ризика – закључио је Јурај Привизер.

Милић Мирковић, пољопривредник из Дреновца код Шапца, има 57 година и земљу ради од 1971, одмах пошто је одслужио војску. Регистровао је газдинство, али тренутно не уплаћује доприносе за ПИО.

– Уплаћивао сам за пољопривредну пензију од 1986. до 1994. године и тада сам прекинуо, није се могло плаћати. Имам 12 хектара земље и требало би да уплаћујем око 150.000 динара годишње, а и пензија би ми била мала. Пре бих да ми држава опрости струју пошто узгајам око стоти-

Јурај и Јан Привизер

Милић Мирковић

ну крмача, а имам и остале стоке, али нисам још одустао од пољопривредне пензије – објашњава Милић.

С друге стране, Дејан Милинчевић, продукт менаџер излагача „Агромаркета“ из Крагујевца, каже да произвођачи добро гледају и воде рачуна колики је ниво њиховог улагања у односу на цене готових производа, „двапут мере...“ пре него што нешто купе. Наравно, семе Института за ратарство и повртарство из Новог Сада је брендирано на четири континента, није генетски модификовано, а по ценама је приступачно и нашим произвођачима. Добра илустрација квалитета новосадског семена су и

Бранислав Исаков

речи Алексеја Зајцева, председника украјинске фирме „Сади Украјини“, да је од четири милиона хектара, колико је у овој земљи засејано сунцокретом, милион хектара засејано семеном из Новог Сада.

Др Петар Секулић, директор Института, нагласио је да је у седам деценија постојања створено више од 1.000 хибрида, од којих је око 400 регистровано у иностранству, а упркос кризи очекује да ће Институт ове године остварити извоз већи од 12 милиона евра.

Мирослав Мектеровић

ВОЛОНТЕРИ СУ И ДАНАС ДРАГОЦЕНИ САРАДНИЦИ
У ПОМОЋИ НЕВОЉНИЦИМА

Кад стари помажу старима

Са професионалцима Црвеног крста добровољно и бесплатно раде већином жене, старе око 55 година, задовољне што су још корисне и потребне

Иако нам се чини да је транзиција донела много новог и другачијег, али и уништила доброту и алтруизам, некада дубоко укоренење у традицију српског народа, срећом – још има оних који добровољно, и бесплатно, помажу другима, нарочито људима у невољи. Готово 11.000 старијих у Србији, усамљених, слабог здравља, лошег имовинског стања и без родбине, помоћ и подршку добијало је, и добија, од 1.700 волонтера и 163 професионалаца, стручних сарадника из организација Црвеног крста.

Наиме, већ девет година Црвени крст Србије остварује програм бриге о старима, у 83 општине, који је започео уз финансијску подршку Међународне федерације друштава Црвеног крста, Црвеног полумесеца и Црвеног крста Шпаније. У овом програму не само да су стручни сарадници окупили десетоструко више добровољаца, него прецизна евиденција показује да су они 6.923 пута, а волонтери готово тринаестоструко чешће – 20.330 пута обишли невољнике којима је потребна туђа помоћ.

Др Милутин Врачевић и Наташа Тодоровић

– Демографски подаци да је у Србији 16 одсто популације старије од 65 година, да већина њих живи испод границе сиромаштва, а да прогнозе показују да ће се средином века број старих изнад 80 година попети на 27 процената, били су полазни аргументи за дефинисање „Програма помоћи старима“ – објашњавају Наташа Тодоровић и др Милутин Врачевић из Црвеног крста Србије, координатори програма. – Корисници нашег програма су стари са веома ниским нивоом социјалне сигурности, самачка старачка домаћинства, корисници народних кухиња и стари у стању

Организације

Поред Црвеног крста, у Србији има још организација чији се рад заснива на волонтирању: то су чланице групе „Хуманас“, које помажу старима, Коло српских сестара, НВО „Човекољубље“, „Хлеб живота“, „Амити“, „Ластавица“, „Група за самопомоћ“ (Крагујевац), где су волонтери углавном старија лица.

Закон у Скупштини

Предлогом Закона о волонтерском раду, који има 35 чланова, предвиђено је да волонтери могу бити лица старија од 18 година, али и млађа, под условом да имају пристанак законских заступника или старатеља, да се са волонтером закључује уговор о волонтерском раду којим се утврђује накнада трошкова за његов рад (превоз, смештај, исхрана, заштитна опрема), опис активности, а дефинисана су права и обавезе волонтера и организатора волонтерског рада.

Волонтер може бити и странац уколико потпише овакав уговор који ће служити као доказ за његов привремени боравак у нашој земљи.

Законом је предвиђено да организатор осигура волонтера за случај повреде или професионалног обољења у току рада, а посебно се наглашава обавезност вођења евиденције о волонтерима коју, на захтев надлежног министарства, организатор мора да достави на увид. Због непоштовања одредби уговора, а посебно у случају дискриминације, предвиђене су новчане казне од 10.000 до 100.000 динара за организатора волонтирања и нешто ниже за волонтере уколико у току добровољног рада нанесу штету кориснику.

социјалне потребе који не остварују помоћ других организација. Циљ је да они што дуже остану у свом окружењу и да што дуже користе своје физичке и менталне потенцијале, да се, захваљујући помоћи Црвеног крста, умање њихове потребе за разним видовима институционалне помоћи.

– Услуге и помоћ коју пружају наши професионалци и волонтери комплементарни су са државном помоћи – наглашава Тодоровићева. – Економски посматрано, месечни трошак по једном кориснику износи 159 динара, а разноврсне активности које спроводимо могу се поделити у четири групе: здравствено-превентивне активности, помоћ у кући, психо-социјална подршка и клупске активности. Највећи број волонтера у остваривању овог програма су старији, углавном жене просечне старости око 55

година, па можемо да кажемо да је то помоћ старих за старе. Осим што помажу старима, волонтери налазе и лично задовољство јер нису усамљени и још су друштвено корисни, што им омогућава да активно старе.

По речима саговорника, сви волонтери и стручни радници укључени у овај програм прошли су едукацију, што само потврђује став проф. Светислава Јовановића из Геронтолошког друштва Србије да је едукација волонтера императив савременог друштва, посебно када је у питању пружање подршке старим људима, и да и старије особе треба да буду ангажоване као волонтери. Уосталом, многи виде развој добровољног рада као могућност укључивања целе заједнице у утврђивање и решавање њених проблема.

Ипак, упућени у некадашње обичаје – од сеоских моба, преко разних добротворних друштва за помоћ болеснима и немоћнима, до омладинских радних акција, а још више у садашње потребе, сматрају да промене у друштву није у довољној мери пратио и волонтерски рад, мада су потребе за њим, чак, постале веће.

– Током транзиције, у којој се налази и наша земља, држава порезима и доприносима не може да прикупи довољно средстава за сопствену социјалну политику и остварење принципа

„дистрибутивне правде“ због чега волонтеризам, неоправдано заповињен и заборављен, треба да доживи праву ренесансу – сматра Драгана Динић, социолог из Института за политичке студије Центра за социјалну политику.

Већ 20 година Уједињене нације и Савет Европе подстицају развој волонтирања и промовишу вредност и значај

добровољног рада, а у приручницима за волонтере често се подсећа да „ми јесмо оно што дајемо другима“. Многе земље у окружењу (Румунија, Италија, Чешка, Пољска и друге) донеле су један или више закона којима су подстакле и регулисале волонтерски рад. Неколико невладиних организација и код нас је 2004. године покренуло иницијативу за доношење закона, па је, после пет година и много радних верзија, текст Предлога закона о волонтерском раду недавно ушао у скупштинску процедуру.

Миланка Иванчајић

У Европи 100 милиона, код нас 60.000 волонтера

Процењује се да у Европи данас волонтира око 100 милиона људи, од чега у Пољској 18 одсто становништва, у Ирској и Немачкој више од 33 одсто, док је у Великој Британији, која има дугу традицију волонтирања, чак 38 процената становништва укључено у овакав рад.

Код нас нема прецизних података о броју и процени економског ефекта волонтерског рада. Црвени крст Србије има око 60.000 волонтера који су, у сарадњи са професионалцима, ангажовани у многобројним програмима, док број волонтера невладиних организација није познат.

ФИЛИЈАЛИ СЕНТА ПОТРЕБНА САВРЕМЕНИЈА ОПРЕМА

Вештачење на кућном прагу

Да би се помогло најтежим болесницима, лекари из Суботице одвозе се до њих, што се неретко показало и као ефикасна провера њиховог правог здравственог стања

Филијала РФ ПИО у Сенти покрива и општине Аду и Кањижу. Пословна зграда Филијале налази се у центру Сенте, у Карађорђевој 7, просторије испоставе Ада су на Тргу ослобођења 11, док је друга испостава у Улици Дожа Ђерђа 2 у Кањижи. Око 17.000 корисника права и више од 23.000 осигураника са ове територије опслужују 33 запослена. Иако је после консолидације Фонда знатно повећан обим послова са истим бројем службеника, задржан је висок квалитет као и пословично добра ажурност у раду.

Зграда Филијале у Сенти је 60 посто у власништву Фонда ПИО, 40 одсто је власништво Филијале РЗСО, простор је подељен и сарадња ове две јавне службе и овде и у обе испоставе Фонд ПИО има по једног запосленог са средњом стручном спремом који примају све поднеске из области матичне евиденције (М-1, М-2...), захтеве за остваривање права из ПИО, издају уверења за визе и пензионерима оверавају кредите.

– Оно што нам причињава велико задовољство јесте чињеница да су од пролетос испоставе Ада и Кањижа повезане са централним рачунаром у Новом Саду, опремљене су

Милан Бошковић

новим рачунарима и штампачима, раде пуно радно време свих пет дана у недељи, чиме смо учинили значајан корак да се брже и свеобухватније остварују права грађана у овим општинама – каже Милан Бошковић, директор Филијале Сента. – Простор за пријем свих захтева у Сенти налази се на првом спрату, а странке се примају од 8 до 13 часова сваког радног дана. Али, захваљујући максималној ажурности и предиспозитивности свих запослених, кориснике права и осигуранике служујемо и ван овог термина. Желимо да створимо нов имиџ Филијале као куће која брине о корисницима. Планирали смо и да модернизујемо простор пријемне канцеларије, која је најчешће огледало сваке филијале, и већ смо припремили техничку документацију за адаптацију.

Запослени у Филијали Сента немају инвалидску комисију, па захтеве странака прослеђују на вештачење у Суботицу или их шаљу у Нови Сад, зависно од природе болести, односно специјалности лекара вештака који треба да изда налаз. Ипак, да би се помогло најтежим болесницима, у Филијали се праве спискови ових љу-

ди, а затим се лекари вештачи превозе из Суботице до њихових кућних адреса да би се ту урадило вештачење. На тај начин су најтежи болесници поштеђени транспорта до око 55 километара удаљене Суботице. У неколико претходних година овај начин рада показао се и као врло ефикасан – Филијала има скоро најмање одобрених накнада за туђу помоћ и негу у Фонду, а дешавало се и да лекари у обиласку затекну подносиоце захтева како окопавају башту.

Један од приоритета у раду и ове филијале јесте ажурирање базе података матичне евиденције, на чему су и овде ангажовани сви запослени у овом одељењу, уз обавезу да се и текући послови редовно завршавају. Начин рада у Филијали је условио и да одређени број запослених зна да ради више врста послова да би, када процес рада то захтева, успешно замењивали колеге. Ова универзалност обезбеђује ефикасан рад сентанске филијале. Тако правну помоћ странкама пружају сви референти матичне евиденције и они који решавају о правима, наравно, укључујући и начелника, а, ако затреба, и директора Филијале.

Укупно је 2008. године, од 4.785 захтева за остваривање права, урађено 4.413 решења, од којих је више од две трећине решено у року од 60 дана; у првих пет месеци ове године више од 80 одсто захтева окончано је у законском року.

Ажурност у раду често је, као и код осталих филијала, условљена проблемима са уплатама доприноса, недостатком потврда о стажу из бивших југословенских република... Овде, међутим, постоји и проблем недовољне опремљености Филијале рачунарском технологијом. Радници раде на 12 старих терминала, а потребни су им нови рачунари, ласерски штампачи и друга савремена опрема да би њихов рад био бржи и ефикаснији.

Мирослав Мектеровић

Завидни услови за рад

Због лоше ситуације у привреди Јабланичког округа, очекују велики посао око повезивања радног стажа

Лесковачка филијала за пензијско и инвалидско осигурање налази се у Улици Пана Ђукића бб, и под својим окриљем има пет испостава (Власотинце, Лебане, Бојник, Медвеђа и Црна Трава). У овој филијали уписано је 68 радника који пружају услуге за 68.334 осигураника (49.052 запослених, 6.682 самосталаца и 12.600 паора), али и за 48.414 корисника пензија (34.641 из редова запослених, 1.934 самосталних делатности и 11.839 пољопривредника).

– Број захтева за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања сваке године је све већи. Само је у првих шест месеци ове године примљено 4.750 захтева. Од укупног броја нерешених захтева, којих је на крају првог полугодишта 2009. године било 5.809, решено је 3.022, док је нерешених остало 2.787, од којих се 1.287 налази у поступку вештачења лекара вештака – наглашава Марина Бранковић, челни човек Филијале ПИО Лесковац.

Директорка ове филијале с југа Србије напомиње да је лане матична евиденција Филијале Лесковац примила 45.658 пријава и одјава на осигурање осигураника запослених, 1.325 самосталних делатности и 1.267 пољопривредника, као и пријава М-4 за 64.590 осигураника. Додаје да првенство у раду ове службе има ажурирање базе података матичне евиденције, па је отуд на овим пословима ангажовано 64 запослених који су, уз свој редован рад у јулу и августу, проверили 132.712 матичних бројева старог уноса М-4. Устано-

Марина Бранковић

вљено је да за многобројне послодавце нису регистроване пријаве обрасца М-4 за раније године, за које није спорна уплата доприноса, па ће се у наредним месецима интензивирати рад стручних сарадника за послове матичне евиденције. Само

комплетирања предмета по захтеву осигураника. Филијала добро сарађује с пореском управом што је од посебне важности, пошто од ажурности њихове службе умногоме зависи дужина поступка по захтевима осигураника пољопривредника и самосталних делатности, а поготову због примене члана 120 пензијског закона. При том, многобројни су подносиоци захтева који су последње осигурање имали код Републичког завода за запошљавање Филијале Лесковац, а с којом већ годинама уназад успешно сарађујемо – истиче Марина Бранковић.

Сазнајемо да је у лесковачкој филијали у минулих шест месеци издато скоро

га, очекује велики број захтева за повезивање радног стажа (од 1. јануара 2004. до 30. јуна 2009) према закону чије се усвајање ускоро најављује.

– Не можемо да се пожалимо на услове у којима раде запослени у Филијали, као ни на оне у испоставама, штавише они су на завидном нивоу и с правом очекујемо да радници убудуће покажу још боље резултате. Што се опремљености тиче, недостаје нам још 15 рачунара да би сви запослени у Филијали, под једнаким условима, обављали послове. До краја године ћемо проширити архиву за још 237,5 квадратних метара, у оквиру постојеће пословне зграде, јер је садашњи простор

на тај начин, сматра саговорница, могућно је убрзати поступак израде решења о правима из пензијског и инвалидског осигурања.

– Захваљујући свесрдном ангажовању запослених у Дирекцији Републичког фонда ПИО, омогућена је електронска размена замолница између филијала и знатно олакшан и убрзан поступак

2.000 уверења о подацима утврђеним у матичној евиденцији, око 120 потврда за ослобађање од царинских дажбина на увоз аутомобила, као и потврда за увећани додатак за туђу негу и помоћ код Центра за социјални рад. Филијалу ПИО у Лесковцу, због неповољне ситуације у којој се налази привреда Јабланичког окру-

претесан и неодговарајући за прилив нових предмета. Руководство Дирекције Републичког фонда ПИО показало је велико разумевање за проблеме које смо имали и помогло да их решимо, па им и овим путем у име запослених у нашој кући захваљујем – каже Марина Бранковић.

Т. Кршић

Поново старији у пензију

Незапослени добијају шансу да „купе“ стаж од почетка 1999, а затим и сви запослени да им се покрију неплаћени доприноси у минулих 14 година, почиње редовна исплата пензија и суноврат ка њиховом усклађивању само са трошковима живота...

После усвајања новог Закона о ПИО априла 2003, априлски чек усклађен по „швајцарској формули“ нижи је за 5,6 одсто (али стиже увећана рата „великог дуга“ јер је влада смањила његову отплату са 46 на 43 рате), а на страницама нашег листа многи још месецима пребројавају шта су све изгубили његовом применом: пензионери негодују што им је просечна пензија све даље од просечне плате и што прети да се сведе на трећину зарада, траже да се законски одреди доња граница испод које пензије не смеју да падну; љуте се и што им је укинута „друштвени стандард“ и више ни најугроженији не могу на опоравак у бање; инвалиди рада траже враћање II и III категорије инвалидности, радници нарушеног здравља негодују што у инвалидску пензију могу само ако лекари процене да више нису способни ни за кавкав рад...

Ипак, бар незапослени, али и они којима су послодавци појели године рада не плаћајући им доприносе (тадашње процене су биле да је таквих између 200.000 и 400.000), добијају шансу да уплате стаж уназад, од 1. јануара 1999. године. Дато је годину дана за ову ретроактивну уплату стажа за минуле четири године, али

ЛЕСКОВАЦ: МАСОВНЕ ТУЖБЕ ЗБОГ НЕУПЛАЋЕНОГ ДОПРИНОСА ФОНДУ ПИОЗ

ИЗНЕВЕРЕНИ РАДНИЦИ

● *Најкарактеристичнији примери из Дрвног комбината и „Машиношекса“ где су судски извршиоци почели пленидбу робе, па чак и канцеларијског инвентара*

На југу Србије – од Лесковца, до Власотинца, Лебана, Медвеђе, Црне Траве и Бојнице извршење судских одлука. Тај апел већина радника ипак није прихватила. Недавно, на

Како се то онда радило

су гужве, наравно, уследиле тек 2004, када се истек рока, 2. април, опасно приближио.

Средином 2003. најављује се припрема консолидације три дотадашња пензијска фонда (запослених, самосталних делатности и пољопривредника) у један зарад повећања ефикасности фондовске администрације (овај посао биће завршен, као што се зна, крајем 2007, да би од 1. јануара 2008. у Србији функционисао јединствени Фонд ПИО).

За исплату другог јунског чека, из буџета се Фонду запослених дотира 42 одсто новца, а од 1. јула најављује се повишица од 7,69 одсто за наредни квартал. У Фонду пољопривредника на крају августа пензионисаним паорима дугује се 18 пензија и 14 војних, али и даље, пише наш лист, за њих „мрка капа“:..

У Фонду запослених умирују пензионере да распуштање Скупштине неће угрозити исплату пензија, запажају да се нововедена обавеза плаћања доприноса и на ауторске хонораре и примања по уговорима о привременим и повременим пословима није осетније одразила на прилив у пензијску касу, али је зато нових инвалидских пензионера упола мање него ранијих година. Послодавци, с краја 2003, дугују Фонду девет милијарди динара неплаћених доприноса, па се предузећа да се нека предузећа (у програму консолидације, реструктурисања и припреми за приватизацију...) раздуже тиме што ће преузети дугове које Фонд ПИО запослених има према Фонду за развој (из 1997, када је позајмио девизе од продаје „Телекома“ за исплату пензија). У наредних месец-два ову могућност искористили су „Труdbеник“, „Гоша“, „Прва искра“, „Застава“... и још стотинак предузећа, а Фонд је за око три милијарде динара смањив свој дуг Фонду за развој.

Наредна, 2004. почела је повишицом од 12,28 проце-

ната, али за други квартал пензије опет падају, овога пута за 4,57 одсто. Током пролећа у „Гласу осигураника“ најчешћи су текстови о ерозији пензија и угрожености пензионера. Средином године Савез пензионера Србије и званично влади упућује захтеве да се врати стари начин усклађивања, измени однос између највише и најниже пензије, поново омогући „друштвени стандард“ и да се скрати кашњење од једног и по месеца у исплати пензија некадашњим запосленима и 20-месечно у исплати пензионисаним пољопривредницима. Сада су, бар, представници Савеза пензионера Србије позвани у кабинет премијера Војислава Коштунице, саслушани уз разумевање, и испраћени уз обећање да ће „бити преиспитане недоследности у пензијском закону“.

Од 1. јула стопа доприноса за ПИО повећава се (једва, због противљења представника послодавца и синдиката) са 20,6 на 22 одсто, а пензије расту за 5,13 процената. На страницама нашег листа различита мишљења о томе треба ли или не поново пензије

ГОДИНА XXXVII • БРОЈ 14 • БЕОГРАД, 21. ЈУЛ 2005. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

НАЦРТ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ НИЈЕ УШАО У СКУПШТИНСКУ ПРОЦЕДУРУ

МИНИСТАР ПОВУКАО ЗАКОН

● У расправи о најављеним изменама биће укључени синдикални, пензионерске организације и Унија послодавца ● Усвајање, највероватније, почетком јесени

...али само накратко

УСВОЈЕН СЕТ ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ ОСИГУРАЊУ
У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПЕНЗИЈЕ НА ТАНКОМ ЛЕДУ

● Усклађивање два пута годишње са трошковима живота и просеком зарада ● Минимална пензија 25 одсто од просечне плаће ● Просечна пензија не може бити мања од 60 процена плаће

И тако до наших дана

усклађивати само са зарадама. Увек добро обавештена јавност, међутим, почиње да нагађа да предстоји поновно подизање старосне границе за пензионисање, али и административно пензионисање неких категорија запослених „по кратком поступку“. У октобру, из Министарства за рад одлучно демантују ове наговештаје, а Скупштина, ипак, не усваја закон о привилегованом пензионисању посланика.

У новембру вест о повишици за последњи квартал од 5,06 одсто, а почетком децембра ново саветовање о реформи пензијског система с најавом да је „вишестубност неизбежна“ и да се већ спрема закон о трећем стубу, доброволном пензијском осигурању. Иако најављено као једно од драгоцених искустава из окружења, излагање представника Словеније (која је одбила захтеве међународне заједнице, међу њима и да у пензијски основ рачуна цео радни стаж, и определила се за промене „миц-помич“, задржала усклађивање пензија само са зарадама и одлучила да постепено продужава радни стаж који служи као основица за обрачун висине пензије до, максималних, 18 година) чуло се, нажалост, с непремостивим закашњењем...

У марту се, опет, увелико прича о студији страних

стручњака која заговара поновно подизање границе за пензионисање, сада и за жене и за мушкарце на 65 година, укидање бенефицираног радног стажа, смањење породичних и укидање земљорадничких пензија, усклађивање само са трошковима живота... а у априлу се најављује закон о повезивању радног стажа за око 250.000 запослених и у друштвеним и у приватним предузећима који од 1. јануара 1991. до 31. децембра 2003. имају периоде неплаћених доприноса. Истовремено, пензије од априла падају 1,71 проценат...

После много нагађања и узнемирења, у јуну се обелодањују даље измене Пензијског закона: од почетка 2006. старосна граница за пензионисање помераће се сваке године за по шест месеци да би у 2009. жене могле у пензију са 60, а мушкарци са 65 година живота, пензије ће се сваке године све мање мерити са зарадама а више с трошковима живота, да би се стигло до усклађивања само са трошковима живота, и то једном годишње.

Савез пензионера Србије пише писмо премијеру Коштуници негодујући што се захтев ММФ-а за

40-процентно смањење јавне потрошње опет сваљује на леђа најстаријих, упозорава да би нови начин усклађивања пензија био погубан за пензионере... Најзад у нечему истомишљеници, и у Синдикату пензионера „Независност“ пишу слично писмо и председнику, и премијеру... Негодују и синдикати, и послодавци... Месец дана касније, почетком јула, министар Слободан Лаловић повлачи нацрт законских измена са седнице владе. За исти месец, још једна добра вест – повишица пензија за 6,82 одсто, а онда, у августу, најави да ће кашњење пензија најзад престати: од октобарских, пензије иду редовно месец за месец, а дугујућа 1,5 пензија (или 23,5 милијарди динара) претвориће се у јавни дуг и исплатити у три наредне године, све с каматом од 8,5 одсто; пензионисаним паорима ће дуг од 20,5 милијарди динара бити исплаћен по истом рецепту, али – у наредних пет година.

Претпоследњег септембарског дана 2005. сет пензионерских закона усвојен је у Скупштини Србије, с последицама које се, мање-више, осећају до данас. Од 1. јануара 2006. пензије почињу да се усклађују два пута годишње, 1. априла и 1. октобра, сваке године све мање са зарадама, да би се 2009 (да нису, крајем прошле године, замрзну-

те на октобарском нивоу) усклађивале само са трошковима живота. Амандманом Социјалистичке партије бар су у прве три године (закључно с лањском) штићене одредбом да не могу да падну испод 60 процена просечне зараде; ако се то догоди (а догодило се), ванредним усклађивањем вратиле би се на 60 одсто

МАРИЈА ТОДОРОВИЋ,
ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА
РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИОЗ

ПЕНЗИОНЕРИМА
РЕЋИ ИСТИНУ

● Најављене измене се правдају неуверљивим аргументима

Према речима Марије Тодоровић, пензионерима много више смета начин на који се правдају и образлажу најављене измене Закона које су за њих, без дилеме, неповољне од самих измена. Једноставније а и поштеније је рећи да тако мора да буде него их убеђивати да тако треба, као малу децу која ништа не знају и ништа не разумеју. Утолико пре што се не иступа са уверљивим аргументима који би пензионере убедили да је усклађивање са трошковима живота боље од садашњег мешовитог параметра.

Б. ЂОРЂЕВИЋ

Марија Тодоровић

И данас исто важи

просечне зараде. Почетак подизања старосне границе за по шест месеци померен је (опет амандманом СПС-а) на почетак 2008, најнижа пензија лимитирана на 25 одсто просечне зараде, омогућено повезивање стажа свим запосленима између 1. јануара 1991. и краја 2003, законски уведени доброволни приватни пензијски фондови...

Славица Чедић

ДОГОВОР СА ММФ ОКО ДУГА ПЕНЗИОНЕРИМА

ПРВА РАТА У ДЕЦЕМБРУ,
ДРУГА У ЈУЛУ

● Дуг у висини једне и по пензије (други део за август и цела септембарска пензија) биће исплаћен у кешу уместо у обвезницама ● Прва рата, подељена је на два дела и биће исплаћена у децембру ове и јулу идуће године, а остатак би пензионери требало да добију у 2007. и 2008. години

КОЛЕКЦИОНАРУ СТЕВАНУ РАДИШИЋУ ИЗ ЗРЕЊАНИНА

Чувар банатског блага

Почело је занимањем за историју народа и претрагом по комшијским таванима, а данас је кућа пуна старих предмета којима се ни број не зна

Зрењанин је, до пре 50 година, био Бечкерек, често и Велики Бечкерек, вероватно зато што је био средиште и привреде и културе, и свих новотарија које су са војскама и властодршцима стизале у Банат. Иако га је историја расцепкала на румунски, мађарски и део који је остао у Србији, народ је, ипак, независно од граница у које су га стављали, чувао традицију,

неговао старе, исте обичаје, живео сличним животом пркосећи и модернизацији и асимилацији.

Дух оног, некадашњег Баната већ годинама чува и Стеван Радишић, традиционалиста Бечкеречанин, колекционар свега што је некад постојало и служило у обичној кући.

– Пентрајући се, још као ученик, по таванима породичних и комшијских кућа

налазио сам одбачене, старинске предмете, а како ме интересовала историја нашег народа, почео сам све то да довлачим кући. Из године у годину јачала је жеља да сачувам трагове некадашњег живота у Банату, да наша деца и генерације које долазе могу да погледају у прошлост. Тако је настала колекција малих, дрвених шарених сатова који су куцали у свакој банатској кући. Научио сам да их поправљам, и сви су сада исправни – прича Радишић.

Свака кућа у Банату имала је и аван, чирак, за једну или више свећа, и пеглу на жар или са металним улошком који се грејао у леђи па стављао у посебно лежиште. У колекцији је чак и „модерна“ пегла на струју „омега“ од 24 волта. Све уредно, на полицама, чекаширу публику.

Иако кућа Радишића није мала, у њој тешко да има

Збирка сатова

места за нове експонате. Поготово на зидовима који су украшени правим духовним благом. Наш домаћин има причу за сваку икону, за сваку слику банатских непознатих или познатих аутора. Од икона, најмилије су му оне на дрвету које су преко Русије и Украјине стизале у Банат.

И породица учествује

– Икона на дрвету, са годином 1649. и потписом аутора, указује да је српски народ овде био и пре сеобе под Чарнојевићима – каже Стева.

Ту су и радови сликара који су се школовали у Бечу и Минхену и у ове крајеве донели европски барок и слике на платну: Чортановићи са „Југ Богданом и девет Југовића“ и „Сан цара Лазара“ аутора из групе Павла Симића; српску школу у селу Кувеведе на Кајмакчалану осликао је Васа Ишкичевић из Ирига, краљев сликар, а Богородица из 19. века нађена је у оближњем селу Кумане где је дуго скривана по таванима.

Сан цара Лазара

Два платна са мртвом природом – дињама и лубеницама, красила су, између осталог, и зидове бечког дворца Белведере. Сlike старије од 400 година преживеле су револуције и ратове и данас би им требало озбиљно рестаурисање.

Међу портретима бечке-речког сликара Јохана Ајха и Косте Елиота, на зиду је и пустињски ратник на камили – рад Франца Ајзенхута, аутора чувене највеће ратне слике „Битка код Сенте“ која се налази у Градској кући у Сомбору. Остало је записано да је овај сликар био радо виђен гост код неког кана, те отуд овај и слични мотиви у његовим радовима.

Данило Чолаковић, српски сликар из Сент Мартона (некад био у Банату, а данас у Румунији), насликао је и „Крунисање Богородице“,

Слика из 1649. године

што је, уз једну мању слику која се чува у Матици српској, све у овим крајевима остало од „молера из Сент Мартона“, како се уметник потписивао.

А у дворишту још много „старудије“ чека да Стева стигне да је разврста, причврсти, поправи, угланца, урами и изложи. У међувремену, послушају и трага за новим сведоцима старе духовности Срба у Банату. Ни он, а ни супруга која бар двапут месечно отпрашује слике и предмете, не знају колико експоната имају. Стева добро сарађује са директором Музеја Божидаром Воргићем и уступа делове колекције за изложбе. Тренутно 14 слика мађарских аутора из Баната путује по изложбама у суседству.

– Једнога дана – размишља Стеван Радишић – ово духовно благо припадне на-

Света Петка на стаклу

шем музеју. Моји синови ће задржати што буду желели, а остало ће сведочити о Банату – некад пребогатом културном центру нашег народа.

Ика Митровић

НЕУМОРНОЈ ПЕНЗИОНЕРКИ У СЕЛУ ЈАЗАК

А сад – у школу за сувенире

Мира Јеврић, пензионерка из сремског села Јазак у иришкој општини, иако има 80 година недавно је кренула у школу за израду сувенира. Већ десетак година бави се туризмом, а ни сада јој ништа не пада тешко, па ни школа коју ће свакодневно похађати пет недеља са још 12 мештана из Јаска и околних места.

– Бављење сеоским туризмом је знатан додатак за мој кућни буџет, али ми причињава и велико задовољство – каже Мира.

Мира Јеврић још дочекује туристе

Да ли због кризе или из других разлога, тек ове године туристи су заобилазили фрушкогорски Јазак. Мира Јеврић је угостила овог лета само двоје Аустријанаца, а претходних година долазили су Канађани, Грци, Београђани, Новосађани и други. Били су у њеној кући, на обострано задовољство, и археолози који су радили у околини. Мира је делатност уредно пријавила, њене четири собе са седам лежаја и заједничким купатилом убрајају се у трећу категорију, цену ноћења од 500 динара није мењала неколико година, а туристи могу, по жељи, да користе кухињу или да им кува домаћица.

– Спремала сам им паприкаш са резанцима, месила штрудлу, правила крофне и палачинке са орасима, тако да је моје госте све чекало топло по повратку из шетње или обиласка манастира – вели тетка Мира. Беспрекорно чисто двориште пуно је цвећа и зеленила, две гарнитуре за седење у хладовини, башта са поврћем које су претходних година туристи често и куповали.

Само се неколико жена у том сремском селу бави туризмом, а друге се питају шта ће Мири туристи када има пензију.

– Две ћерке и син ми живе у Новом Саду и Сремској Митровици, па ми долазак туриста причињава велику срећу јер нисам сама – објашњава Мира Јеврић, којој би на позитивној енергији и животној радности могли да позавиде и много млађи.

Они који дођу у Јазак могу да обиђу етнокућу и манастир, да се напију изворске воде, а на располагању су им и само неколико километара удаљени манастири у Врднику и Малој Ремети.

Гордана Вукашиновић

СТИЖЕ ЈЕСЕН, А СА ЊОМ И ПРЕХЛАДЕ

Помаже и „сладак тањир“

Да бисмо избегли назеб који доноси ново годишње доба, али и друге болести, ваља повести рачуна о намирницама које користимо

Лето „троши“ своје последње дане, на самом смо прагу јесени чији долазак највише осете наши дисајни органи. Да бисмо их заштитили и предупредили прехладе, ваљало би да при руци увек имамо мало морске соли – растворена у чаши воде, добра је за испирање грла и носа више пута у току дана. Ово нас саветује познати натуролог Георгиј Назаров, иначе један од оснивача „Покрета за здравију Србију“.

– Помаже и лизање меда с тањира. Блесаво звучи али стварно користи. У јоги постоји вежба „поло-

Георгиј Назаров

је благотворан за чишћење крајника – каже Назаров.

Да бисмо пребродили многобројне тешкоће с којима се сучељавамо у овим непредвидивим временима, према речима нашег саговорника, ваљало би изградити систем здравог начина живота и окренути се природној медицини. То значи да би много више рачуна

требало да поведемо о исхрани и намирницама које користимо, да оне буду биљног порекла. Уколико баш не можемо да се лишимо производа животињског порекла, онда нека то буде морска риба или пастрмка. Ако ни ово не може да задовољи наш апетит и ако „претеже“ жеља за месом, требало би га припремати искључиво на пари или пећи у рерни, без масноће. На разне врсте прерађевина од меса, а посебно изнутрице треба заборавити због изузетно велике концентрације отрова у њима.

Јутро би, свакако, требало започети воћним шејком, који је најделотворнији пречишћивач отрова из организма. Справља се тако што се сезонско воће (сада, рецимо, две брескве и две јабуке) и мало сувог воћа (смекве, урме, шљиве, грожђе...) измикса с мало во-

де и пије свеже направљен. На нашем тањиру требало би да буде што више салата од сировог сезонског поврћа и што мање производа животињског порекла. Оно што, свакако, треба да избегавамо јесте да основни оброк остављамо за касне сате и да одмах након главног јела једемо воће или пијемо течност.

– Ако јабуку, крушку, грожђе или било коју другу воћку поједемо чим завршимо с ручком или вечером она неће моћи да се свари јер је желудац већ напуњен храном која се у њему задржава неколико сати, а воће, као што се зна, пролази кроз њега само „у транзит“у. С обзиром на количину шећера (веома здравог) коју садржи, проузрокује врење а самим тим и тегобе. Отуд воће треба јести на празан стомак, сат пре главног оброка или четири

Мале тајне за дужу младост

Поводом Међународног дана старих, Дом здравља Стари град, у сали истоимене општине у Београду, организује 5. октобра предавање о саветима за дужу младост и виталност. О томе ће говорити др Констандинка Бојкова, неуропсихијатар из Скопља („Продужимо младост“), и наш саговорник Георгиј Назаров („Мале тајне за велике промене – како продужити младост и виталност“).

Улаз је бесплатан.

жај лава“ која знатно побољшава проток крви према дисајним органима, убрзавајући и олакшавајући на тај начин оздрављење. Сличан ефекат постижемо и када велики тањир премажемо танким слојем меда, лижући га дневно неколико пута. Додатна корист од овог „слатког тањира“ јесте што се стварају неповољни услови за размножавање штетних микроорганизама а мед

Зимница

Ако сте одлучили да и ове године правите зимницу, ево једног савета Назарова за остављање парадајза.

– Свеж и квалитетан парадајз исцедити, ставити у пластичне флаше и замрзнути. Кад у децембру или јануару, рецимо, пожељимо да га користимо, одледити га, промућкати, додати му мало јабуковог сирћета, млевене љуте или слатке паприке, бибера и босилка и добили смо здрав напитање у коме ваља уживати – каже познати натуролог.

сата после њега. Течност, такође, ваља пити 15-20 минута пре јела или два-три сата након оброка, јер ћемо тако спречити разблажавање желудачне киселине, испирање фермената и оно најважније – отежано варење. Овом приликом, свакако, не могу давати индивидуалне савете већ само едукативне, а

Лековитост природног јода

– Природни јод је посебно важан за нашу памет и заштитни систем. Доказано је да су земље где је храна богата јодом одувек имале врло интелигентне људе. Најбољи извор природног јода су морске алге, које су се традиционално користиле на приморском подручју бивше Југославије до пре неколико деценија. Пре више од педесет година, када су спровођена опсежна истраживања кретања болести у 20 земаља, установљено је да је СФРЈ имала најнижу стопу кардиоваскуларних обољења и карцинома. Наша земља не може више тиме да се похвали. На данашњу слику нису утицале само алге већ и многобројне негативне промене у исхрани и начину живота – каже Георгиј Назаров.

да ли ће их се људи придржавати или не, то остаје на њима да одлуче – напомиње Георгиј Назаров.

Назаров даље саопштава да је уврежено мишљење у народу да је за многобројне болести главни кривац генетско наслеђе, што, сматра, није баш најтачније просуђивање.

– Генетика, без сумње, има значајан удео у појави одређених болести као, на пример, карцинома. Али не и пресудан: пошто многи од нас носе у себи „клице“ рака, коришћењем одговарајућих намирница генетске предиспозиције

могу да се предупреду. Потребно је, рецимо, да не конзумирамо храну која има на себи и најмање трагове буђи и која је већ почела да трули (хлеб, млечне производе, кикирики, производе од меса...), као и зимницу на којој се појавила скрама буђи јер тада постаје веома токсична, а и прекувавање неће уништити афлатоксине (веома отровне токсине из буђи) који су изузетно канцерогени. Од изузетне важности је и редовно пражњење црева, њихово чишћење од наслага старе столице које у цревима, у просеку, носимо од три до шест килограма а понекад и до 20-25 килограма. Јер тако зацементирана црева праве сталну интоксикацију и онемогућавају квалитетно варење и усвајање хране. А ми осећамо неутајиву глад пошто храна коју смо унели у организам није искоришћена. Тада себи можемо помоћи тако што ћемо уз основни оброк, да бисмо активирали и очистили цре-

ва, појести велику порцију свеже салате и једну и по до две кашичице пшеничних клица – саветује овај познати натуролог.

Очито је да исхрана има кључну улогу за наш здравствени билтен, али и да истовремено представља „главни окидач“ за многе болести које бисмо правилним одабиром намирница могли да спречимо. Потребно је само да понекад заборавимо на споредне ствари које, нажалост, често заокупљају нашу највећу пажњу, и да о себи поведемо мало више рачуна.

Татјана Кршић

У ДОМУ ЗДРАВЉА У БАЈМОКУ

Адаптација амбуланте

На велику радост житеља Бајмока, насеља наомак Суботице, ових септембарских дана почеће адаптација амбуланте Дома здравља у којој је смештена служба опште медицине. Према плану, посао би требало да буде завршен за 60 дана.

– Ове јесени реновираће се само део зграде Дома здравља у коме су смештени општа медицинска помоћ, дечја здравствена заштита и лабораторија. Пошто је амбуланта опште медицине у најгорем стању, прво ћемо њу преуредити тако што ћемо обновити кровну конструкцију а унутрашњост прилагодити потребама службе и пацијената. За ту намену из општинског буџета издвојено је 4,4 милиона динара, што није довољно за адаптацију целе зграде чија ће се обнова наставити следеће године – каже др Ружица Тонковић-Црњаковић, директорка Дома здравља.

Док траје адаптација, Служба опште медицине ће се преселити у просторије Службе дечје заштите, а педијатри и њихови мали пацијенти ће бити смештени у неискоришћени простор у коме је била медицина рада.

Бајмочани ће, каже др Ружица Тонковић-Црњаковић, у просторијама бивше медицине рада услуге лабораторије моћи да користе два пута седмично, док ће педијатри радити у послеподневним сатима.

В. И.

Домаћи чили сос

Када се спремају пуњене паприке може се, зависно од њихове величине, рачунати на две или више кашика надева за једну паприку. У сваки надев додати неко зачинско лишће (першун, мирођија и др.), бибер и суви биљни зачин и то се неће наводити у појединим рецептима. Ево неколико идеја за надове:

- сир и јаје, и то бели сир или комбинован са нареданим жутим сиром (качкаваљ, гауда и др.);
- пропржене печурке и црни лук, и барени пиринач;
- барени пиринач са зачинима или уз додатак маслинки и капара, парчића бареног или печеног меса, сухомеснатих производа или рибе из конзерве;
- пире од налиселих јабука са млевеним пропрженим лешником или семеном бундеве;
- зрна куваног пасуља, пропржен црни лук, ким;
- пире од бундеве, обарени грашак; затворити комадима ананаса из конзерве и прелити истим соком;
- обарена пшеница, пропржен црни лук и млевени ораси.

Предјела и прилози

Од обиља могућности, ево идеја за предјело, додатак уз пиринач или печено месо:

- самлети већу главицу црног лука и три шиљате дуге паприке и додати мало соли, бибера и два изгњечена зрела авокада;

- испећи, ољуштити и самлети 3-4 црвене паприке, уситнити и очистити од семена четири љуте папричице (може без њих), умешати у 500 г сремског или другог белог сира и јести уз препечен хлеб;

- испећи, ољуштити, очистити од семена 4-5 већих црвених паприка, исећи на траке и половину поређати на тањир. Премазати меким белим сиром или ренданим белим сиром помешаним са мало павлаке, преко поређати колутове шунке, премазати сиром или пиреом од спанаћа или блитве (додати мало уља или павлаке и соли и бибера) и прекрити паприком. Горњу површину премазати сиром или мајонезом и посути пропрженим и уситњеним семенкама бундеве, сунцокрета, лешника или ораха. Охладити у фрижидеру.

Сосови и преливи

У многим земљама праве се сосови или преливи од паприке који се служе уз барени пиринач, поврће, месо или тестенину. Ево неколико примера:

- зелени сос (салса верде): по две зелене бабуре и зелене или љуте жуте паприке, по пола шоље уситњеног листа першуна и целера, три здробљена чена белог лука, сок од два лимуна, пола шоље маслиновог или другог уља, со и бибер по укусу; све се самелје, умутити и држити у фрижидеру два дана пре употребе;

- уз роштиљ али и друга јела прија Ти-Малисијев сос: ситно исецкати две велике главице црног лука, два празилука, 3-4 чена белог лука и 5-6 љутих папричица, додати шест кашика лимуновог сока и три кашике маслиновог уља, кратко пропржити, охладити и држати у фрижидеру најмање сат времена;

- у Кини се прави љуто уље: у шерпицу настругати љуте паприке без семена или користити домаћу просејану

- љуту алеву паприку и умешати у уље (најбоље од семена грожђа), уз мешање загревати до кључања па охладити. Зависно од тога да ли се жели гушћи

или ређи сос, на децилитар уља додати две или више кашика паприке. Користити, на пример, за преливање бареног пиринча или поврћа, пирожке, прженице, слану питу од сира и др.

И у нашим продавницама могу да се купе чили прах и чили сос, али могу да се направе и у домаћој верзији а сразмера појединих састојака зависи од укуса. Битно је да се љуте папричице очисте од семена, осуше и самелју у прах, дода се бели лук у праху, мало млевеног кима и оригана и соли и – ето чили праха. Ако се томе дода густ парадајз сос или паста, мало струганог рена и белог лука у праху, добија се чили сос.

- Чичимитогараши зове се јапански зачин, а ко је разознао, нека проба следеће: ситно исецкати или самлети 50 г љутих папричица без семена и у њих умешати кашику пропрженог сусама (истуцати или самлети), кашику стругане суве коре поморанџе, кашику пропрженог и млевеног мака и по пола кашике мленене слачице и семена репице.

- У Индији се припрема љути чатни: ољуштити и наредати седам јабука, уситнити већу главицу црног лука и 10-ак љутих папричица, здробити 10 ченова белог лука, све то сипати у шерпу, прелити водом да огрезне, кувати 10 минута па додати две шоље сирћета, шољу жутог шећера, по две кашике сенфа и чили праха, соли и бибера по укусу и кувати док већи део течности не испари. Истрести у стерилисане тегле и чувати на сувом и тамном месту најмање шест месеци пре употребе.

Пензионерка Кова

Неки Енглеz што је три и по дана гледо „Пријатеље“ добио грчеве, мучнину и халуцинације; ми смо на прво навикли, ал' се бојим да је кум Степа, после посете наших „пријатеља“, боме, почео и да халуцинира

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

„Ефекат репа“

Не водем, чедо моје, да ти баш сваки пут кад дођеш причам о штетности уређаја на струју у које се ви млади, а богами има и старијих, без престанка бечите. Кад се у тај компјутер упиљите ко да на другу планету одете, нит видите ишта осим тог екрана, нит шта чујете. Па и кад од тог сокоћала устанете, ома турате у уши неке слушалице и та вам музика пробија бубне опне. Кад човек с вама да прича, љуби те баба? Бар овде код мене одмори мозак – да чујеш птицу са грање, и кокош кад снесе јаје, и керу кад залаје. Кад те видим с тим слушалицама, ома мислим да ти то мећеш против мене, да те не смарам мојим причама старинским.

Али ево, дете моје, сачувала сам ти чланак из новина ди пише како су се такмичили у непрекидном гледању телевизије. Победио је неки Енглеz који се у екран бечио пуна 84 сата гледајући 238 епизода серије „Пријатељи“. Ондак су га доктори турили на апарате и испитивали га. Имао је грчеве у стомаку, мучнину и халуцинације.

Све се нешто мислим како нико није јавио куму Стеви да се и он пријави на то такмичење. А могао је баш. Тако је тренирао ових дана уз телевизију. Прво је гледо ове наше како се договарају шта ће рећи „пријатељима“ из Монетарног фонда, како ће и које државне трошкове да скрешу! Па ко у клин, а ко у плочу. 'Оће додатни порез, неће додатни порез; смањиће пензије, па

неће, заледиће их са платама, отпустиће непотребне чиновнике, скресаће трошкове... Није баш било на телевизији, али су се министри сигурно 'ватали за гуше и бранили сваки своје.

Е, ондак су стигли страни ревизори да питају што је влада пустила да држава направи минус од четири и по, кад су нам с пролећа дозволили три посто. А и то су нам дали доброг срца, јер кад је тај зајам договоран били су предвидели само два процента. А ми ћемо канда, сумња кум Степа, пробити и до пет посто.

Али, каже министар економије, тај ће се мањак покрити смањењем броја државних чиновника. Е сад, ја не знам, љуби те баба, да ће иједан оставити добар државни посао без отпремнине. Колико је то пара, не смем ни да мислим, а бојим се да и онима у влади пада мрак на очи од тога финансијског удара на буџет. Па и кад би се то десило, требало би да прође до две године да се види је л' држава јефтинија ил' није. И ко нама може гарантовати да поново неће бити неки избори и нове коалиције чије ће страначке људе опет запошљавати по владиним агенцијама, као државне секретаре, директоре богатих јавних предузећа... Ако се све настави као раније, цаба су обећали тим нашим странцима да ће стварно направити реформу државне управе и свеколике власти.

Ту се, чедо моје, слажем с кумом Стевом да се само онај министар социјални, који сваки дан обилази си-

ротињу и раднике без плата, залаже за владу са 15 чланова и Скупштину од 150 посланика. Кад би сви у власти пристали да буде мање министарстава и чиновника, народ би видео да је њима и до државе. Кад би се ови из владе одрекли нечега, лакше би било и у нижој власти смањивати локалне чиновнике.

А без тога, мислим се ја, реформа коју ови „пријатељи“ траже, а наше власти обећавају, ићи ће ко и пре – смањи плате и пензије, повећај порезе; у све дирај, ал' у власт не пипај, у ту велику главу рибе са разјапљеним раљама. За реп се не бринем, дете моје, на њему смо увек ми, обичан свет. Али, бринем се за кума Стеву, канда је од те наше серије – ал' баш не знам тачно да л' од једне, ил' од свих епизода, добио и халуцинације. На грчеве смо и мучнину ми пензионери и обичан народ већ навикли, али халуцинације... е, то може бити здраво лоше.

Чуо је да су на састанку светских економиста казали да се привреда опоравља, али да ће неке државе добити „ефекат репа“. Па он сад мало види тај неки реп од кризе што ефектно млати по Србији, а мало реп од ове наше рибетине како се коробеца. Морам јавити кумићу да га метне у ауто и води код доктора – колико чека на преглед, нека чека. Јер, ако ме памћење служи, ускоро се неће имати где ни чекати, пошто су „пријатељи“ избројали и вишак лекара и домова здравља.

Унука Ика

НОВЕ ДИЛЕМЕ ОКО
СТАРЕ ТЕМЕ: КО БОЉЕ
БРИНЕ О ПЕНЗИЈАМА

У се, или у државу

Сваки четврти становник САД „зрео“ за пензију наставља да ради јер је криза умањила њихов пензијски фонд, али упорно не би да зависи од државе; у Данској државна пензија све даље, али кад стигне – веома је издашна

Барбара Петручи, 58-годишња медицинска сестра у једној болници у Атланти, у америчкој савезној држави Џорџији, колико до прошле године размишљала је да је пензија сасвим близу и за то се већ припремала.

Ове године се предомислила. Разлог је веома јак: финансијска криза је за око 30 одсто умањила њен пензијски фонд, па јој зато не преостаје ништа друго него да сачека нека боља времена, у нади да ће се инвестициона клима поправити и улагања, која је у њено име обављао фонд, донекле бар опоравити.

У сличној ситуацији су, каже она у недавном разговору с новинаром „Њујорк тајмса“, и многе њене колегице. „У шали кажемо да ћемо овде радити и кад нам за кретање буду потребне штаке“, објашњава.

Сестра Петручи је, као и већина Американаца, за пензију штедела по главном националном плану познатом као „401(к)“, по коме се део примања аутоматски пребацује у пензијски фонд и бива неопорезован. Систем се примењује већ 30 година и био је стабилан све док га текући економски поремећај није избацио из колосека.

Непосредна последица је да многи одлажу планове за одлазак у пензију

– према једном управо спроведеном истраживању то чини чак четворо од десет запослених којима животно доба и године радног стажа дају услове за формални престанак радног века.

Преполовљена примања

То, опет, ствара друге проблеме: мање радних места за оне који су остали без посла због кризе или за оне који тек ступају на тржиште рада.

Због тога су актуелизоване дилеме око старе теме: да ли о пензијама боље брине држава него појединац, односно да ли Америка, која је алергична на све што мирише на „социјалну државу“, ипак треба да и у пензијском систему нешто мења и више се угледа на европска решења.

Типичан Американац кад оде у пензију рачуна на само 45 одсто својих примања док је радио, тврди једна анализа ОЕЦД-а. У Европи је то много више, а колико то може да буде импресивно, најбољи пример је Данска, која има један од најсвеобухватнијих и најдарежљивијих пензијских аранжмана на свету. Тамо се у пензију може отићи са око 90 одсто последње плате.

У чланку о овој теми „Њујорк тајмс“ наводи пример Ерика Соренсена, 63-

годишњака из града Халерупа, запосленог у компанији која производи полимере за медицинске инструменте. Кад се буде пензионисао, Соренсен и његова супруга Лон, која такође има 63 године и управо се пензионисала (радила је као ТВ продуцент), рачунају да ће имати само за 20 одсто мање прихода него кад су обоје радили. „То значи да не морамо да мењамо свој начин живота“, задовољни су.

Разуме се, овакав систем има своју цену. Да би се исплаћивале овако дарежљиве државне пензије, држава од запослених Данаца узима поприлично кроз порезе. Тамошњи систем, такође, није без искушења: пошто становништво стари, то значи да ће у будућности знатно мањи број запослених издржавати оне седе. Због тога је у Данској већ уведен систем индексирања година са којим се одлази у пензију са статистичким порастом просечног животног века.

Сусрет на пола пута

Закључак из готово универзалних дебата о томе како пензијске системе прилагодити новим економским и демографским реалностима, јесте да систем треба да комбинује предности свих решења, односно да је најбоље кад постоји што више „стубова“. Јер, приметно је да ниједан систем ни-

је идеалан – и да је најбољи онај у коме постоји одговарајући баланс између предности и мана.

У текућој америчкој дебати, главни налаз је да, будући да бирају где да инвестирају уштеђевину намењену старим данима, појединци не доносе баш најмудрије одлуке. Чак једна четвртина оних у добу између 56 и 64, дакле наомак пензије, више од 90 одсто својих „401(к)“ средстава улаже у акције, чија вредност у добрим временима постојано расте, али у кризним и те како пада. Оно што пак саветују финансијски експерти јесте да се улаже у обвезнице, које доносе мање, али су постојаније. Констатује се такође да многи од овога не одустају ни кад их реалности „лупе по глави“.

Па ипак, као што намера да се држава умеша у систем здравственог осигурања изазива отпор и жестоке контроверзе, већина Американаца сматра да је, упркос очигледним манама, постојећи пензијски систем добар. Једно од објашњења за то је и америчка традиција индивидуализма и ослањања на сопствене снаге.

„Не желим да као пензионер зависим од било кога“, каже Барбара Петручи, „нити од чланова породице, нити од деце, а поготово не од државе.“

За Европљане, укључујући ту и нас, навикле да им држава буде дадиља, ово је свакако необично. Али, како ствари сада стоје – када све указује да ништа више не може да буде онакво какво је било – сретимо се негде на пола пута, између појединачне одговорности за своју (пензионерску) судбину, и државног система и регулативе који треба да нам то омогуће.

Милан Бекин

Словенија: додаток за најниже пензије

Сви словеначки пензионери чије су припадности, заједно са евентуалним заштитним додатком и осталим примањима уз пензију, ниже или највише 313 евра, добиће уз августовску пензију посебан „додатак за социјално угрожене“.

Они с примањем од 268 евра и нижим, примиће додатних 120 евра за, како је наведено, побољшање материјалног и социјалног положаја; пензионери с месечним примањем изнад 268, а до 313 евра, добиће по 80 евра у исте сврхе.

Исплата посебног додатка за грађане с ниским доходком предвиђена је законом усвојеним крајем јула, а прописано је и да се он не исплаћује пензионерима који примају сразмерне пензије по међународним конвенцијама или им се припадности исплаћују у иностранству.

Румунија: отказ за чиновнике

Рационализација државног чиновничког апарата, уз истовремено смањење плата, актуелна је тема и код наших суседа. У Румунији ће до 2015. године без посла остати 326.000 радника у јавном сектору – саопштио је румунски министар финансија Георге Поца.

Осим смањивања броја чиновника, од наредне године најављено је и замрзавање њихових плата. Како пише румунска штампа, бруто плате државних службеника већ од 2.000 леја (нешто мање од 500 евра) биће замрзнуте.

Смрт у добром друштву

Да би могла да плати хипотеку за кућу на Беверли хилсу, у Лос Анђелесу, Елси Пончер, чији је муж умро 1986. године и сахрањен на гробљу славних личности изнад вечне куће глумице Мерилин Монро, објавила је на интернету аукцијску продају гробног места свог супруга. На аукцији је победио Јапанац који је остао анониман, а за гробно место понудио је 4,6 милиона долара. Међутим, по-

што је Јапанац недуго затим одустао, власница разматра да ли поново да објави аукцију или да међу преосталим приспелим понудама одабере најповољнију.

Гроб Ричарда Пончера налази се на гробљу „Вествуд вилиџ меморијал парк“ где су сахрањене познате личности, међу којима Дин Мартин, Натали Вуд, Труман Капот, а недавно и Фара Фосит.

ПРВОНЕК, У ВРАЊСКОЈ ОПШТИНИ

Тешко бреме самоће

У селима врањске општине Брезовици, Лукову, Коћуру, Старом и Новом Глогу, сваког дана је све мање домаћинстава. Младих скоро и да нема, једино још понеко старачко домаћинство успева да истраје борећи се за голи живот и опстанак на овим просторима. У нека друга, срећнија времена овде су се крчиле шуме да би се добило обрадиво земљиште.

Бора Антић

Један од оних који успевају да одоле недаћама јесте и Бора Антић, осамдесет-

двогодишњак који не намерава да напусти своје село Првонек.

Живи ова старина с осам хиљада динара материјалног обезбеђења које му месечно исплаћује Савез бораца.

– Изградили су брану с милион кубика воде, а ми смо кроз беспуће довели воду удаљену петнаестак километара. Саградили су нам прелепу амбуланту, али

лекар не долази. Изградили су нам и савремену школу, у којој само ђаци недостају. Здравље ми је прилично лоше, узимам много лекова по које морам да идем у Врањску бању. Имам два сина од којих један долази чешће а други прилично ретко. Старост, самоћа и немаштина су велико бреме које се тешко носи – каже Бора.

Р. Станојковић

Пензионери помогли одмор деце

Тренутно се у одмаралишту Црвеног крста у Боговађи, на седмодневном одмору, налази 70 од укупно 380 социјално угрожене деце, узраста од седам до 10 година, која ће се овде одмарати захваљујући соли-

дарности Београђана, а међу њима и великог броја пензионера.

Према речима Слађане Димић из Црвеног крста Србије, од покретања акције у јуну, када су сва београдска домаћинства уз „Инфостан“ добила и

уплатницу Црвеног крста Београда са позивом да помогну опоравак деце из сиромашних породица, до данас је прикупљено више од 4,5 милиона динара. Појединачне уплате кретале су се од 50 до 11.000 динара. Највећа дневна уплата била је средином јула, тачније 13, када је на рачун ЦК Београда стигло 612.000 динара, што се повезује са термином исплате пензија, па се може закључити да су и овога пута најстарији Београђани дали највећи допринос опоравку деце.

У последњој групи на одмор у Боговађи, иначе испуњен различитим едукативним садржајима, спортским активностима и дружењем, ићи ће ментално недовољно развијене особе и ромска деца из београдских вртића.

М. Иванчајић

Божидар Цекић примио медаљу

Прославили рођендан

Поводом 52. рођендана Општинске организације инвалида рада Алексинца одржан је округли сто о актуелним проблемима и друштвено-економском положају инвалида рада у Србији. О најзначајнијим збивањима која се односе на ову категорију становништва говорио је Божидар Цекић, председник Савеза инвалида рада Србије. Након радног дела, одржано је такмичење у коме су се екипе из Зајечара, Пирота, Прокупља, Ниша и Алексинца надметале у шаху и пикаду.

Домаћини су Божидару Цекићу, у знак захвалности за успешну сарадњу, уручили медаљу инвалида рада. Најбоље пласирани учесници спортских такмичења награђени су пехарима и захвалницама.

С. Илић

У БОЖЕТИЋИМА КОД НОВЕ ВАРОШИ ОДРЖАНА 13. „СИРИЈАДА“

И сир са седам кора

У конкуренцији 104 произвођача прво место припало Радулу Зорићу, а другу и трећу награду освојили Владе Вучићевић и Миланко Ћировић

Домаћинство Радула Зорића из Божетића проглашено је за најбољег произвођача пуномасног златарског сира на 13. „Сиријади“, одржаној у овом селу код Нове Вароши у организацији Туристичко-спортског центра „Златар“ и општине Нова Варош.

У конкуренцији 104 такмичара друга награда припала је домаћинству Владе Вучићевића из Штиткова, а трећа домаћинству Миланка Ћировића из Божетића. Вредне новчане и робне награде добили су и произвођачи златарског сира Милић Топаловић и Слађана Џекулић из Трудова, Милицава Луковић из Акмачића, Алекса Чакаревић из Штиткова, Милинко Поповић и Славиша Зорић из Божетића и Будимир Першевић из Буковика.

Радул Зорић, који се у засеок Зорићи вратио са лакшавим признањем и чеком на 25.000 динара, производњом сира бави се тек три лета. Када је, после пропасти друштвеног предузећа у

Специфичан укус: бели сир с белог камена

стално место боравка, мало је ко од његових познаника веровао да ће, након три деценије проведене за трговачком тезгом у Новој Вароши, успети да се прилагоди сеоском начину живота. Он је, међутим, убрзо после повратка на очевину обновио опустело домаћинство, купио четири краве и са супругом Миломирком кренуо у производњу златарског сира.

– Плашећи се клетве предака, нисам након смрти ро-

ћа. Данас ме управо то парче очевине храни хлебом и обезбеђује ми какву-такву егзистенцију. Сељачки живот је са седам кора и пун неизвесности јер је данас лакше произвести него продати сир. Колико пута погледаш у небо док порасте ливада и прикупиш откосе,

а цена сира – само 220 динара – каже Зорић.

Справљен од млека крава које се напасају травом са белокаменице на надморској висини изнад 1.200 метара, по рецептури која се већ деценијама преноси са генерације на генерацију, златарски сир специфичног укуса цењен је међу сладокусцима. Његовом производњом данас се бави око хиљаду домаћинстава.

– Сир спремам онако како су то моја мајка и свекрва радиле, нема ту посебне тајне осим у количини соли која се додаје млеку током сирења. Али ваља знати и да нема квалитетног белог мрса ако планинка није уредна, а штале, краве, судови и колиба беспрекорно чисти – каже Миломирка Зорић.

Ж. Дулановић

У ЈЕВРЕМОВЦУ КОД ШАПЦА

Џиновски парадајз

У башти шабачких пензионера Милијане и Драгана Милутиновића у Јевремовцу, селу надомак Шапца, ове године одгајен је парадајз тежак килограм и 400 грама. И раније су Милијана и Драган имали плодове парадајза теже од килограма, али овај је баш рекордер.

– Семе парадајза који садимо произвео је мој деда Богољуб – каже Драган. – Користили су га и моји родитељи Добрија и Сретен. А ако да бог, и мој син Владимир, иако је опредељен за технику, одгајаће овакав парадајз.

Иначе, у башти у Јевремовцу овај брачни пар гаји и цвеће. Посебно треба ис-

таћи биљку бугенвилују, која је јако ретка у Србији, а стигла је са Филипина.

Б. Радовановић

Радул (први десно у првом реду) и најбољи произвођачи са председником Нове Вароши Славишом Пурићем

коме је био запослен и неуспелог излета у воде приватног бизниса, 2006. одлучио да окрене лист и промени

дитеља дозволио да у коров зарасте имање на ком сам рођен и одрастао и које је отхранило генерације Зори-

НАШИ СУГРАЂАНИ: СВИЛАЈНЧАНКА У ГИНИСОВОЈ КЊИЗИ РЕКОРДА

Галерија на алпском небу

После саобраћајног удеса, у Швајцарској се определила за сликарство као рехабилитацију

Данијела Станковић, Свилајнчанка која живи у Швајцарској, ушла је у Гинисову књигу рекорда као учесник изложбе међу облацима – када се цепелин, или како у немачком делу Швајцарске кажу луфтбалон, дигао у небо, на висину од 219 метара, и понео 700 метара дугачку слику.

После двогодишњих припрема по идеји Швајцаркиње Френи Гурш де Бога, био је то одговор који је 130 сликара, разноврсним спектром боја и сликарских техника, дало на мото својеврсне манифестације „Љубав, живот, забава и слобода“.

У ту шароликост јединствене идеје одлично се уклопила и Данијела, иако је сликар постала, рекло би се, случајно, а остала намерно и трајно, као воском уписана. Баш воском, који је основа сликарске технике енкаустика, рођене још у старом Египту и античкој Грчкој, којом се данас у свету исказује свега 360 сликара.

Иако је таленат природан, до првих слика је дошло – принудно. Наиме, Данијела је пре осам година у Швајцарској, где живи од 1990, доживела саобраћајни удес после којег јој је била неопходна рехабилитација. А терапија – по западноевропском рецепту:

– Терапеуткиња ми је понудила да бирам активност

Данијела у „воштаном атељеу“

којом желим да се бавим: да певам или да сликам. Избор није био тежак, остала је само дилема – како? И баш у том здравственом центру видела сам необичну сличицу високог сјаја, рађену техником са воском... – присећа се Данијела првог контакта са енкаустиком.

И тако, корак по корак. Необична техника, необичне слике. Оловка и четкица на струју уз помоћ пегле стварају очврсли воштани слој који задржава сјај и интензитет тонова, а отпоран је на влагу.

– За мој сликарски излазак у јавност најзаслужнији су Душан Поповић, композитор, и мој супруг Ненад. У ресторану „Код Ранка“, у близини Цириха, они су власнику, о чијем пореклу говори и име ресторана, „замерили“ што на зидовима нема ниједне слике. Он је прихватио другарску примедбу, а већ после две-три недеље почеле су да стижу поруџбине, уследио је и контакт са Удружењем сликара „Урош Предић“ које окупља наше људе у Швајцарској.

Следиле су, потом, изложбе, а затим и прилика да, после конкурса, сликом 1,70 пута 1,40 метара, буде део швајцарског сликарског мозаика од 423 дела који је лебдео над овом земљом.

староседелац, где живи у месташцу Сеон, код Арауа, у немачком делу ове алпске земље. Супруг Ненад, инжењер, ради у фирми АББ која израђује чипове за високонапонску струју,

Са Наташом, Татјаном и Ненадом: поклони за баку у Крагујевцу

Њени пејзажи, мртва природа, па и апстракције, у многим су швајцарским становима. Једна Швајцаркиња купила је више слика док су, како каже, јефтине. А идеје потичу са свих страна. Из Ресаве, из које води порекло, али и из Швајцарске, у којој је већ

десетогодишња Татјана већ испољава уметнички таленат, добила је и швајцарску стипендију за музичку школу, а шестогодишња Наташа ужива у детињству без обавеза и одласцима у мамин Свилајнац и татин Крагујевац.

Предраг Парезановић

Слике путују у небо

СЛАТКЕ МУКЕ БИВШЕГ ПОЛИЦАЈЦА ЈОРДАНА ВЕСИЋА ИЗ ДЕБРЦА

Саће пуно пара

Иако је прву кошницу добио на поклон, данас је један од већих произвођача меда у овом делу владимирачке општине

Ово је једна од најмедоноснијих година у последњој деценији, па с разлогом очекујем производњу од 1,5 тоне меда и, наравно, солидну зараду. То каже бивши вишегодишњи учитељ и полицајац Јордан Весић из Дебрца који је одласком у пензију почео озбиљније да се бави пчеларством. У пчелињаку има око 60 кошница, по чему се убраја у ред већих произвођача меда у овом делу владимирачке општине.

– Имам и регистровану приколицу за привремени транспорт кошница на пашу у друге крајеве. У овом послу у помоћ ми прискаче супруга Славка која је, такође, била учитељица – каже Јордан.

Наш саговорник, који је и дугогодишњи давалац крви, напомиње да за њега пчеларство, а посебно врцање меда, има посебан значај, доживљава га као домаћински посао у

којем, једноставно, ужива. Није пропустио да каже да је прву кошницу на поклон добио још 1973. године, од Бранислава Цветковића, из суседних Месараца.

– У полицији сам провео 28 година и имам чин капетана – прича Весић који је, у више наврата, провео укупно девет година на Косову и Метохији где је, како каже, „с колегама ратовао против шиптарских терориста“, бивао у ситуацијама када му је живот био угрожен, али никад није прекорачио овлашћења, нити злоупотребио службени положај.

Весић слободно време најчешће проводи у клубу пензионера. Учествује у свим прославама и не пропусти ниједан излет. Редовно чита „Глас осигураника“ за који каже да је садржајем „по мери“ људи у позним годинама.

Златомир Ђурић

ВЛАСОТИНЦЕ

Пола века у таксију

Иако је давно закорачио у осму деценију, најстарији власотиначки таксиста Никола Младеновић, и после пола века бављења овим „занатом“, ради са жаром као да је на почетку радне биографије.

– То је мој живот, волим да радим оно што најбоље знам и зато ћу таксирати док будем могао – прича Никола. – Пензија ми је скромна, минималац. И да је боља, так-

сирао бих. Волим тај посао, радујем се новом јутру и сусрету са људима. Радња ми је регистрована, јер не волим да „крадем“ државу а ни своје колеге таксисте.

Никола је у радном веку променио десетак возила и увек био спреман да помогне суграђанима. Никада није имао таксиметар, јер то инспектори од њега нису ни тражили, а са путницима се лако договарао о цени пре-

воза. Често се плаћало колико се има, тек да се покрију трошкови бензина.

– Никада се није догодило да путник не плати возњу, а умео сам да таксирам и бесплатно – прича Никола, чији је мото увек био „важно је да сви буду задовољни“. Каткад је и по невремену, киши или снегу, возио и у најудаљеније делове Србије, чак и у завити у које се тешко стизало и пешице.

Данас, каже, мање је посла, а има и „дивљих“ таксиста:

– Ради се тек да се покрију трошкови, плате држави обавезе, а остане једна пензијица, али сам задовољан – каже најпознатији власотиначки таксиста.

Данило Коцић

Никола Младеновић

У „ЗАСТАВИ ИНПРО“
КОЈА ЗАПОШЉАВА
ИНВАЛИДЕ

Узвратили разумевање

Крагујевачко предузеће „Застава Инпро“, које запошљава 107 радника међу којима је 60 инвалидних особа, недавно је организовало врло успешну акцију добровољног давања крви којој се одазвало 28 запослених.

– На овај начин показали смо да је хуманост основни мотив у нашем предузећу, које је и основано с циљем да обезбеди егзистенцију људима са инвалидитетом. А и они се труде да разумеју потребе друштва и да помоћ, када су у могућности, узврате – истиче Бранко Вељовић, директор „Заставе Инпро“.

П. П.

ВРЕМЕШНИ ПЕНЗИОНЕР ИЗ УЖИЦА ПРИСЕЋА СЕ МИНУЛИХ ВРЕМЕНА

За комад хлеба на дан

Најдуже радио као кочничар на теретним возовима, по ветру, киши и жези, што се одразило на његово здравље

Пензионер из Ужица Раденко Ђурђевић зашао је у девету деценију и, упркос не баш лагодном животу, још је у покрету, ведар и чио. Ноге га држе, а и памћење га добро служи. Сваког дана себи нађе неки посао...

– Рођен сам 1928. године у Кокошици, селу у општини Бајина Башта. Отац Радомир и мајка Грозда изродили су осморо деце. Ја најстарији – прича Раденко. – У раној младости четиоро је помрло, остала ми два брата и сестра. Нажалост, ни њих више нема. Мајка се млада разболела и убрзо преминула. Отац је, да би прехранио нејач, стално надничео. Да бих му колико-толико олакшао, у четрнаестој сам постао слуга. Само за комад хлеба на дан...

Тако је било све до пред Раденков полазак у војску.

По повратку, било му је јасно да као слуга нема никакву перспективу. На позив тетке, мајчине сестре, одлази у Прилеп где су га запослили у Дуванском комбинату. Кад су му се тетка и теча, за бољим послом, преселили у Вогањ, код Руме, с њима је пошао и Раденко:

– Радио сам на одржавању пруге. Најчешће сам чупао траву по колосеку.

У међувремену, оженио се Љубицом, из Гостинице код Ужица, а када она није могла да поднесе сремску климу и воду, отишли су у Ужице где је Раденко радио на регулисању колосека, а повремено био и чувар пруге. Завршио је курс за маневристу, кочничара и скретничара и најдуже радио као кочничар на теретним возовима.

– Данас млади железничари не могу да схвате како је било у то време кад

Раденко Ђурђевић

су теретни возови углавном ручно кочени, па је мала непажња могла да доведе до катастрофе. На кочници отворених кола радник је увек био изложен ветру, снегу, киши или јакој жези. Од Вишеграда до Шаргана воз су вукле две локомотиве, а често су додавали и трећу – потискивалицу.

Кроз тунеле, а они су били чести, човек у диму и чађи да се угуши – вели овај времешни пензионер.

Захваљујући будности и присебности, Раденко је више пута спречио да дође до несреће. Али, тешки услови рада оставили су дубок траг на његовом здрављу. Проглашен је инвалидом рада и пензионисан 1977, са 32 године стажа. На срећу, сада је добро, заслугом лекара који су га лечили, а и он – никад пио ни пушио, а јутарњу кафу одавно заменио чајем од лековитог биља које сам скупља.

У Крчагову, на периферији Ужица, у кући коју су Љубица и он саградили, придружила им се кћи Драгица са мужем Милуном. А ту је и њихов син Данијел са супругом и двома девојчицама. Старине су окружене њиховом пажњом и љубављу.

Ђоко Миловановић

ОСНИВАЧКА КОНФЕРЕНЦИЈА У НАКОВУ

Најзад самостални

Наково, село у кикиндској општини, добило је тек 2. септембра ове године месну организацију пензионера. До тада пензионери су заједнички деловали са инвалидима рада.

Одмах нова учлањења

У Накову живи 589 пензионера и, с обзиром на толику бројност, остварили су жељу да се организационо осамостале. Учинили су то на оснивачкој конференцији, без обзира што је група инвалида рада на њој покушала да осујети формирање месне организације пензионера.

За председника је изабран Јован Шево, потпредседник је Ратко Ђилас, секретар Драган Ненадић и благајница Данијела Деметер, избрани су и остали чланови Извршног одбора и делегиранци у Општинско удружење пензионера.

Месна заједница у Накову обећала је просторију за окупљање и рад, па ће учлањени пензионери моћи да остваре права и обавезе без потребе да, како су донедавно морали, путују у Кикинду, у службу Општинског удружења пензионера.

Јован Шево

С. Завишић

ПИРОТ

Нови актив жена

Актив жена, основан пре нешто више од три године при Општинској организацији пензионера у Пироту, недавно је, због неактивности, расформиран на иницијативу самих

Персида Илић

жена које чине готово половину од близу 6.000 чланова и на захтев Општинског одбора. Изабран је нови актив од десет чланова, а нова председница, једногласно, постала је Персида Илић, релативно млада жена, са организаторским способностима донетим из РК „Београд“ у Пироту где је дуго радила као економиста.

Велимир Пејчић, председник Општинског одбора, очекује да ће новоизабрани актив жена бити много ангажованији и тиме много више учинити на афирмацији и целе општинске организације, док Персида Илић, пуна оптимизма, обећава да ће „пробудити“ пензионерке, којих има од кројачица до наставница и дипломираних економиста, да би се укључиле у планиране културно-забавне и спортске активности.

С. Панакијевски

ВРАТАРНИЦА

Клуб „Увек млади“

У Вратарници код Зајечара, родном месту режисера Живојина Павловића, већ шест месеци ради Клуб старих „Увек млади“. Како нам је рекао Ђорђе Цветковић, председник Клуба, окупљено је више од стотину чланова који су били укључени у организовање ликовне радионице „ЕТНОС“ и излета до Опленца и Тополе.

На отварању ликовне радионице

У Клубу чланови могу да се послуже топлим напицима, да прочитају штампу (најтраженији је „Глас осигураника“) или прате телевизијске програме.

У оближњој Здравственој амбуланти пензионери имају предност приликом лекарског прегледа и мерења крвног притиска.

М. С.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Бања за волонтирање

Општински одбор Организације пензионера Смедеревске Паланке донео је одлуку да две чланице – медицинске сестре у пензији Десанку Петроски и Зорицу Карапантић о свом трошку пошаље на десетодневни боравак у неку од бања.

Награда је уследила за вишегодишњи волонтерски рад ових пензионисаних медицинских сестара које људима трећег доба редовно мере притисак и ниво шећера у крви, у просторијама Општинске организације и по месним одборима у селима општине Смедеревска Паланка. Оне су десетодневну награду искористиле у Врњачкој, односно у Луковској бањи.

Сл. К.

МЛАДЕНОВАЦ

И на Сабору у Гучи

Младеновачки пензионери, захваљујући ангажовању председника Радована – Раше Стојковића и Извршног одбора једне од најорганизованијих и најактивнијих пензионерских организација у Београду, уназад неколико година посетили су велики број знаменитих места и манифестација у Србији и Црној Гори. Ове године обишли су манастир Острог у Црној Гори, планину Букуљу код Аранђеловца, Јагодину и њен Зоолошки врт, Аквапарк и Галерију воштаних фигура, били су и на Сабору трубача у Гучи, а овог месеца ће поново обићи Врњачку Бању, манастир Прохор Пчињски, Врање и Врањску бању.

Младеновачки пензионери имају добру сарадњу са многим општинским организацијама пензионера у Србији, а посебно са колегама из Краљева, Врања, Јагодине, Беле Цркве и Ковина.

М. Давидовић

Са спортистима у Јагодини

СМЕДЕРЕВО

Важно је дружење

У Градској организацији инвалида рада Смедерева, поред низа других, посебна пажња посвећена је спортско-рекреативним активностима чланова. На Радничко-спортским играма у Смедереву Куглашка секција, која окупља двадесетак чланова, такмичећи се са здравим особама, лане је била прва, а ове године трећа, док је њен члан Светозар Петровић заузео прво место са највећим бројем оборених чуњева у конкуренцији 30 такмичара.

Шахисти са колегама из Ниша

У такмичењу које је организовао Синдикат пензионера, стонотенисери ГОИР ове године постали су екипни прваци општине Смедерево, док су шахисти били трећи.

У смедеревској организацији, по речима председника Мецаида Атемовског, посебну пажњу посвећују сусретима и такмичењу с организацијама из других градова, а циљ није само резултат већ, пре свега, дружење и склапање пријатељстава инвалида рада пензионера.

ГО ИР Смедерево

АЛЕКСИНАЦ

Незаборавно путовање

Педесетак алексиначких пензионера упутило се недавно на незаборавно путовање. Обишли су Крушевац, Краљево, Чачак, Ужице, стигли до Кадињаче и Ковиљаче, а затим, преко Бијељине и поред богатих семберијских њива, стигли у маштовито етносело „Станишићи“. Били су изненађени, и то веома пријатно, јер нису морали да плате улазак у „село“. Својевремено, да би видели Ђаволу варош за улазницу су морали да издвоје по 250 динара, а некако толико и за Дрвенград, на Међавнику. Пуни утисака, пензионери излетници из Алексинца покуповали су сувенире за фамилију и пријатеље, успомену на лепо путовање.

В. Цветановић

ПЕНЗИОНЕРСКИ КУТАК

ТОПЛИЦА

Помажу болеснима

Општинске организације пензионера у Куршумлији и Житорађи, у топличком крају, предвиделе су средства за помоћ болесним члановима.

Према речима Миодрага Илића, првог човека куршумлијских пензионера, за оболеле чланове ове организације издвојено је 300.000 динара, а новац ће добити најугроженији за куповину лекова. Слично је и у општини Житорађа. Тамошње удружење је за болесне, којима је потребан новац за лекове, издвојило 240.000 динара, каже Томислав Ристић, председник.

Челни људи ове две организације напомињу да су свесни да су предвиђена средства недовољна, али да ће она ипак нешто значити болесним пензионерима с малим примањима.

Ж. Д.

СОКОБАЊА

Награде и дипломе

Пензионери и инвалиди рада из Сокобање слободно време најчешће проводе у Клубу, у дружењу и ћаскању, али и у игрању шаха, слагању домина и пикаду.

Све донедавно прича је углавном била иста. Код домина, бољи се хвали „Слажем их, бре, брже но Мрка километре асфалта“, у шаху уверава „Ја сам за тебе, човече, Глига, предај и да почнемо нову партију“, а код дама она најближа „десетки“ вели: „Ево, спортисткиње, имате прилику да упознате Јасну Шекарић“.

А онда је организован и општински турнир под будним оком Томислава Костића, члана савета Клуба. Најбољи у игри домина показао се Стеван Динић, други је био Јован Радосављевић, а трећи Радослав Петровић. У шаху је прво место припало Голубу Петковићу, друго Александру Манојловићу, а треће Горану Стаменковићу.

Награде и дипломе победницима је уручио Стојадин Стојковић, председник Општинске организације пензионера у Сокобањи.

ОО пензионера Сокобања

НИШ

Сусрет три округа

Ниш ће 26. септембра бити домаћин Двадесет осмих сусрета општинских организација пензионера Нишавског, Пиротског и Топличког округа.

– Очекујемо да ће овогодишњим сусретима присуствовати око 350 учесника, а доћи ће и многобројни гости. Надамо се да ће нам доћи и потпредседник српске владе др Јован Кркобабић – каже Добросав Миленковић, секретар Градске организације пензионера Ниш.

Миленковић подсећа да се сусрети сваке године одржавају у другом граду, а да ће наредне домаћини бити пензионери Пиротског округа.

Секретар нишке организације саопштава да су за најсиромашније чланове издвојили 300.000 динара, па је 600 најугроженијих добило по 500 динара.

ГО пензионера Ниша

РУЊАНИ

Излет на Опленац

У Организацији пензионера Руњана, у општини Лозница, активношћу Јелице Весић и Милице Ерцеговчевић настављена је серија излета у сарадњи са туристичком агенцијом „М.Г.С.“ Живка Стефановића.

Овога пута посећени су Топола и Меморијални центар Опленац, задужбина краља Петра I Карађорђевића, као и Орашац, место где је српски народ предвођен војводом Ђорђем Петровићем Карађорђем подигао Први српски устанак. Затим су излетници посетили и Буковичку бању у Аранђеловцу, где су се освежили, ручали и одморили.

Живан Красавчевић,
дипл. економиста, пензионер

РАЧА

Позив у Белу Цркву

Дугогодишњу успешну сарадњу, која се, између осталог, огледа и у редовним посетама и дружењу, општинске организације пензионера Раче и Беле Цркве настављају и овог месеца.

Наиме, Општинска организација пензионера Раче позвала је заинтересоване чланове на једнодневни излет код пријатеља, у Белу Цркву, 27. септембра. Цена, која подразумева превоз, храну, забаву и дружење Шумадијанац и Банаћана, износи 1.100 динара.

П. П.

Зорка Јарић и Јока Живков

БЕОГРАД

Цветни солитер

У 18 месних заједница Новог Београда живи пуно времешних људи од којих су многи чланови Удружења пензионера. Али, постоје и „незванична удружења“, она – комшијска. Тако се у Блоку 45, у МЗ „Сава“, у Јурија Гагарина 173, дуго друже четири комшинице, заљубљенице у цвеће и мيران живот: Зорка Јарић, Милијана Бојатовић, Снешка Лекић и Тања Стајић. У дружењу је и никла идеја да се око солитера посади цвеће, попљочају стазе и оивиче баште. То је финансијски подржала и председница кућног савета Светлана Андрић, нађени су мајстори и – идеја је остварена. И друге комшије су добровољним прилозима учествовале у овој акцији, па сада уживају седећи на клупама свог цветног солитера. Пензионер Јока Живков из родног Бечеја је донео вишњу, око ње посадио цвеће „лепог Јову“ и о свом засаду посебно брине.

Комшијама из суседне зграде се ово толико допало да су узели „мустру“, па и они сада раде и уређују баште, ивичњаке и стазе око свог солитера у броју 183.

М. Гарић

БЕЧЕЈ

На речици Чик

У организацији Општинског удружења инвалида пензионера Бечеја, на обалама речице Чик, надомак Бачког Петровога Села, дружили су се чланови ове организације „трећедобаша“ од јутра до касних вечерњих сати, уз добар домаћи пилећи паприкаш, погачице и хладно пиће.

Одржано је и надметање у пикаду, шаху и спортском риболову. Прва места у шаху освојили су Зоран Мајсторац и Милан Станојев из Бачког Петровога Села, док је у спортском риболову најбољи био пензионисани наставник из истог места Иштван Сенаши. Уловљену рибу центлменски су вратили у речицу.

Председник Општинске организације инвалида рада Милутин Лудајић, а затим и председник месне организације пензионера Имре Киш допринели су веселом и опуштеном расположењу међу педесетак присутних чланова.

Јанош Жолнаи

Баш активни људи

Милановачки пензионери Владимир Петровић, Радивоје Драгојловић и Милорад Радовановић редовно иду на књижевне вечери и друге манифестације. Милораду је хоби фотографија, а Радивоју писање за новине и часописе.

Посебно је занимљиво, за ову тројицу, да пишу и објављују књиге, иако тренутно заједно имају 222 године. Наиме, Владимир је објавио књиге „Прњавор и враћевничка школа“ и „Споменар просветара“, а завршио је и писање хронике села Липовца. Радивоје је аутор „Хронике милановачког Црвеног крста“ и монографије „Фамилија Драгојловића у Јабланици“, а привео је крају и рукопис под називом „Јабланица на падинама Јешевца“. Милорад је објавио збирку приповедака „Рушко“, а припрема аутобиографију и нову збирку приповедака.

Они су, уместо да чаме у стану, кафани или парку, изабрали садржајну и смислену старост.

Рађо Д. Игњатовић, Горњи Милановац

БАС протерао закон

Као пратилац слепе девојке била сам изненађена када сам на Београдској аутобуској станици покушала да купим карте за Црну Гору: жена на шалтеру ми је рекла да се ту, ни за територију Србије до границе, не признају легитимације за превоз слепих лица! На моје инсистирање да су повластице у превозу ових особа регулисане законом, узвратила је – да то превозници не прихватају. Па, зашто послујете с њима, питала сам. Одговора није било.

На железничкој станици, међутим, обавестили су ме о додатним погодностима, које важе и на територији Црне Горе. Наравно, путовале смо возом, али бих волела да ми неко одговори да ли закон важи за све у Србији.

Б. Савовић, Београд

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,
Ово је простор намењен
Вашим писмима. Пишите
нам шта Вам се у нашем и
Вашем листу допада, а шта
би могло да буде боље, шта
бисте волели да прочитате
или да саопштите другим
читаоцима.

Адреса је Булевар уметности број 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на proffice@pio.rs

И бање „на рецепт“

Познато је да Србија располаже великим бројем лековитих вода и бања распрострањеним по свим деловима земље, што представља природна богатства која би требало да буду доступна свим становницима. Али, то код нас није омогућено. Природним богатствима ове врсте располажу разне приватне фирме и појединци, због чега су она ширем становништву, а нарочито онима којима су неопходна, недоступна.

Природна лечилишта наше земље доступна су само малом броју становника, и

то онима са бољим финансијским могућностима. Уколико је коришћење природних лечилишта омогућено по здравственим и социјалним питањима, ту су присутне разне процедуре, али све зависи у највећем делу од материјалних могућности.

Било би сасвим логично да лечилишта и природна богатства законским одредбама буду на располагању здравственим институцијама Републике Србије, као што су болнице и друге здравствене установе, да би се створиле могућности да лекари по дијагнозама болесника могу да их упућују на бањско лечење које им је неопходно као и сва друга средства и лекови које лекари дају и одређују по дијагнозама болесника.

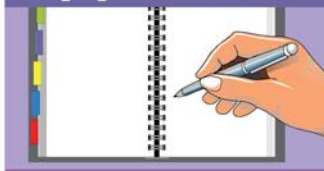
Мислим да овакво мишљење има велики број становника Србије, па сматрам да би надлежни републички органи требало да прихвате сугестије да се законским одредбама регулишу ова питања тако да би природна лечилишта и бање били знатно доступнији ширем броју становника Републике Србије него што су сада.

**Обрен Чорбић,
Чачак**

Пензионери Књажевца у Пролом бањи
(Фото: Д. Ђорђевић)

АДРЕСАР

Општинске организације Савеза пензионера Србије Браничевски округ

Пожаревац, Шумадијска
21-23

☎ 012/222-228

Велико Градиште, Кнеза
Лазара 28

☎ 012/662-435

Голубац, ☎ 012/667-836

Жабари, Мирослава
Ивковића 66

☎ 012/250-249

Жагубица, Партизанска 66

☎ 012/443-562

Кучево, Светог Саве 66

☎ 012/850-210

Мало Црниће

☎ 012/279-016

Петровац на Млави, 8.
октобра 6

☎ 012/331-394

Шумадијски округ

Крагујевац,
Кнеза Милоша 4

☎ 034/335-423

Аранђеловац,
Краља Петра 34

☎ 034/711-096

Баточина, Карађорђево трг 5

☎ 034/842-396

Кнић, Бумбарево брдо

☎ 034/510-996

Лапово, Његошева 51

☎ 034/851-518

Рача, Карађорђево 77

☎ 034/751-680

Топола,

Краља Александра 36

☎ 034/811-302

Поморавски округ

Јагодина, Ђуре Јакшића 27

☎ 035/224-442

Деспотовац,
Петра Драпшина 10

☎ 035/611-041

Параћин,

Николе Пашића 66

☎ 035/563-319

Рековац,

Краља Петра I 55

☎ 035/711-996

Свилајнац, Врачарска 4

☎ 035/311-778

Ђуприја, Кнеза Милоша 34

☎ 035/471-439

Довољно стажа за пензију

? Душан Радуловић – Књажевац: Фирма у којој радим је у ликвидацији. Једна од опција која се нуди радницима јесте и одлазак на завод за запошљавање са месечном накнадом до две године. Да ли имам право на ову накнаду, будући да имам 61 годину живота, радни стаж у Србији од 35 година (од тога за последње четири нису уплаћени доприноси), а и 6,5 година стажа у Немачкој?

Одговор: Србија је потписала Споразум о социјалном осигурању са Немачком и стаж навршен у обе државе сабира се приликом признавања права на пензију.

Зато је оправдана Ваша сумња да нећете имати право на накнаду и стаж код Националне службе за запошља-

вање јер имате више од 40 година укупног стажа осигурања, па испуњавате услов за старосну пензију. То што нису плаћени доприноси за сав стаж од 40 година проблем је који се решава уплатом доприноса.

Претпоставка је да ће Ваш послодавац ИМТ имати обавезу да радницима који не испуњавају услове за пензију због неплаћених доприноса, измири ово дуговање.

У крајњем случају, моћи ћете и сами да уплатите допринос за стаж који Вам недостаје када поднесете захтев за признавање права.

Захтев поднесите Одељењу за решавање међународним споразумима у Дирекцији Фонда, због примене Споразума о социјалном осигурању са Немачком.

Уплата заосталих доприноса

? Драгославка Ратковић – Нови Пазар: Као пољопривредник плаћала сам доприносе за ПИО од 1. 1. 1986. до 29. 4. 1992. када сам, због лошег здравственог стања, прекинула са уплатама. Да ли бих могла сада да уплатим заостале доприносе за период од око девет година и тако стекнем 15 година стажа неопходних за остваривање права на старосну пензију, и колики би то био износ?

Одговор: Нема законских препрека да измирите дуговање на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и остварите право на старосну пензију. За износ дуговања обратите се Пореској управи у општини у којој живите.

Право на пензију можете да остварите највише шест месеци уназад од поднетог захтева. Као старосни пензионер имаћете и здравствену заштиту.

Најнижа према стажу

? Живко Ђорђевић – Кос. Митровица: Решењем из 1990. године одређена ми је прва категорија инвалидности и право на инвалидску пензију од 2.850,876 динара. Решењем из 1992. одређена ми је најнижа пензија као старосном пензионеру, па молим да ми одговорите да ли сам оштећен у односу на висину примања и да ли је решење из 1992. донето на бази важећих законских прописа?

износ пензије решењем од 4. 11. 1992, иако је у њему наведено да сте старосни пензионер а не инвалидски, нисте оштећени.

Наиме, са 25 година радног стажа, и старосним и инвалидским пензионерима – мушкарцима, припада 60 процената основа за одређивање најнижег износа пензије. Управо тако је Вама и утврђено наведеним решењем.

Ради се о примени Закона о ПИО објављеном у „Службеном гласнику РС“ бр. 27/92, чл. 35 и 59.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Разлика по коначном решењу

? Владимир Мандић – Трстеник: Пензионисан сам привременим решењем, уз образложење да није утврђена зарада за 1991. годину остварена на Космету. Уколико бих прибавио М-4 образац за годину која недостаје, да ли би се стекли услови за доношење коначног решења о пензионисању? Пошто је пензија била умањена због године која није обрачуната, да ли ће Фонд ПИО бити у обавези да ретроактивно исплати дуговани износ?

Одговор: Вама је решење привремено не само због недостатајуће године са Косова и Метохије, већ и због неплаћених доприноса у Србији од 1999. до 28. 4. 2003. године када сте отишли у пензију. У случају да се отклоне сви узроци привремености Вашег решења, стекли би се услови за доношење коначног решења.

По коначном решењу нов износ пензије се одређује од дана пензионисања, тј. Вама конкретно од 29. 4. 2003. године.

Фирма о испуњавању услова

? Живадин Дамјановић – Средњево: Корисник сам старосне пензије од 20. 2. 2008. године, са навршених 60 година живота и 39 година и 6 месеци стажа. На пословима на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем (бенефицирани радни стаж) радио сам 24 године. Пошто ми није било познато да се старосна граница снижава за по једну годину за сваке три године рада на таквом радном месту, нисам знао да сам испунио услове за стицање старосне пензије када сам напунио 55 година живота, тј. још 2003. године. Сматрам да је Фонд ПИО био у обавези да ме обавести о томе, с обзиром на то да поседују сва документа, па да сам оштећен јер сам пет година уплаћивао доприносе за ПИО без потребе.

Одговор: Чињеница да неко испуњава услове ни у ком случају не значи да мора да иде у пензију, нити је Фонд ПИО дужан да обавештава све оне који испуњавају законске услове да могу да остваре право на пензију.

Ако је неко био дужан да Вас извести о Вашим правима, то је свакако било Ваше предузеће, односно кадровска служба. Она је сигурно била у току са законским изменама које су ступиле на снагу 1. 1. 2006. године, а којима се променио начин такозваног снижења старосне границе за осигуранике који раде на радним местима где се стаж рачуна са увећаним трајањем. То практично значи да сте право на старосну пензију могли најраније да остварите од 1. 1. 2006. године, када су ове промене Закона о ПИО ступиле на снагу.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	РЕКА У ИТАЛИЈИ	КРЕДИТНО ПИСМО	СНЕЖНА ЛАВИНА	ДРВЕНА ЧИНИЈА ЗА ЈЕЛО	РАСТАВНА СВЕЗА	ПРИРОДА (ЛАТ.)	СТАНОВНИЦИ ГРАДА У ГРЧКОЈ
ПЛУКОВА МРЕЖА							
СО ОКСАЛНЕ КИСЕЛИНЕ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГЊУРАТИ У ВОДУ						
	НАЈАМНИ РАДНИК						
РЕКА У РУСИЈИ					24. И 17. СЛОВО		
ПАКАО (МИТ.)			КИРИЛО ОДМИЛА				
			ОЗНАКА ТЕМПА У МУЗИЦИ			ИЗВРШИТИ ИСТОВАР	
КИНЕСКА МЕРА ЗА ДУЖИНУ				СНИВАЊЕ, САЊАЊЕ			
СВЕДОЧАСТВО (ЛАТ.)				СТАРИЈИ (СКР.)			
					ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		
ИМЕ ПРВОГ ФИЛМСКОГ СНИМАТ. МАНАКИДА						НАМУЧЕНОСТ	УЧЕСНИЦИ НА ЛИЦИТАЦИЈИ
НОВА ВЕРЗИЈА (СКР.)			ИМЕ ГЛУМЦА ШАРИФА	ПОЈАВА НА ВОДИ			
ОЗНАКА ИНТЕНЗИТЕТА		ВРСТА МАЛЕ ЖИРАФЕ		ЗАКАЧИЊАТИ			
		ДОБРИ ГОВОРНИЦИ					
ВРСТА ИНСЕКТА							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МАЛИ РАКОВИ						
	ЛУКА У ИСТРИ						
ОДНОС МЕЂУ ВАЛУТАМА							
ОСНОВНА ТАРИФА (СКР.)			ИМЕ ПЕВАЧ. ТАРНЕР				
			КОЊСКИ ХОД				
ИМЕ СТАРИЈЕГ БОКСЕРА МАРЂАНА					ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА		
УЖИЧАНИН				ОСТРВО У ЈАДРАН. МОРУ		ИСТА СЛОВА	
				ОЗНАКА ТОНЕ			
СКИДАТИ ПРЉАВШТИНУ							

Решење из прошлог броја: маслина, антимон, статива, крвоток, ее, лата, р, Лотар, логори, аспирин, у, ај, ја, тераса, они, а, д, мо, Аман, а, опако, Тамара, Ита Рина, кара, тв, ар, Трир.

Драгош Јовановић

Гледају у длан

Погађају нас наши промашаји.
Од ћоравог, горег посла нема.
Гледају у длан, траже линију животиарења.

Милица Чулић

Доскоци

Не глумите. Нисте ви народни посланик.
Не играм руски рулет. Немам ја главу за то.
Закупио сам контејнер у добростојећем насељу.
Има се, може се!

Раде Ђерговић

Кацига, за сваки случај

Сиротиња је баш упорна: како који систем, а она све бројнија.

Кад су чули „памет у главу“ паметни су, за сваки случај, набавили кациге.

Какав контраст: у сликама дана доминирају мрачни типови.

Слободан Дучић

Лоше вибрације

Летоваћу на планини. Чуваћу туђе овце.

Растезањем пензије, чују се лоше вибрације.

Кад нема лова у мутном, добро је и пецање положаја.

Зоран Богдановић

Миодраг Величковић

РЕКЛИ СУ...

О ЋУТАЊУ

Ћутање је само онда дубоко и узвишено када испуни оне што имају језик.

**Владика
Николај
Велимировић**

Све што је о извесној особи речено увек на крају стигне до њених непријатеља, увеличано подмуклим теретом отрова и злобе.

Пауло Коелњо

Има, безусловно, мудрих ћутања која вреде више него најмудрије речи.

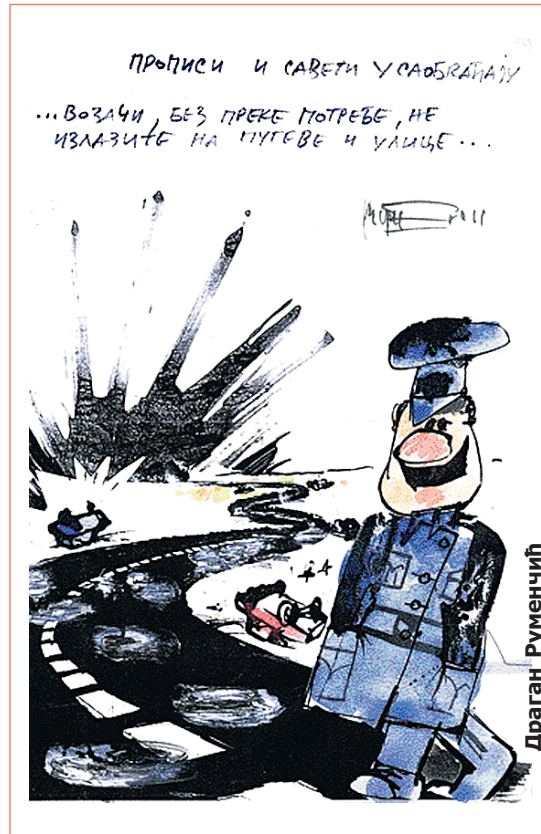
Јован Дучић

Ћутање је тешко само онима који не мисле.

Иво Андрић

Најбоља употреба речи је ћутање.

**Рабиндранат
Тагоре**

Молим за реч

Коначно је усвојен Закон о информисању. Сад су медији потпуно слободни – да плаћају све веће казне.

Држава брине да народ буде срећан. Организовала је извлачење Лотоа два пута недељно.

Ове бесплатне акције има скупо да нас коштају.

Дејан Патаковић

Лековите мисли

У самоуслуги ходам као по минском пољу. Стално се бојим да не нагазим на нове цене.

Све је имао широко: кућу, башту, базен... Само су му погледи били уски.

Стандард ми је сличан испијању лимунаде. Стално се хватам за сламку!

Душан Старчевић

